

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΕΟΝ

ΦΡΟΝΗΜΑΤΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ.

I	Νέον έτος	VI	Έρως και ψυχή. Διήγημα πρωτότυπον υπό 'Αγγέλου Βλάχου.
II	Περί του ήμετέρου Φοίνικος	VII	Λεύκωμα
III	Περί έμπορίου	VIII	Ποίησις
IV	Έπιστολαι περί Αιγύπτου υπό J. Barthelemy Saint-Hilaire	IX	Αίνιγμα
V	Όποία ή γυνή;		

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΟΣΜΑ Κ. ΝΟΜΙΚΟΥ.

1875

Π

1842

Φ Ο Ι Ν Ι Ε

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Έτος Α'.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ 1875

Φυλ. Α'.

ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

1875

Σήμερον ὁ κόσμος ὅλος χαίρει, μειδιοῦν τὰ πάντα,
Τοῦ προτέρου λητμονοῦνται χρόνου τὰ πικρὰ συμβάντα,
Καί' ἀφ' ὄλων τῶν στομάτων πίπτουν ὡς πικραὶ γιφάδες
Αἰ εὐχαί, αἰ εὐλογίαι, χιλιάδες μυριάδες.

Διατὶ δὲ ὅλα ταῦτα; Ἐπειδὴ τῆς γῆς ἡ σφαῖρα
Νέαν τροχίαν ἀρχίζει εἰς τὸν ἀχανῆ αἰθέρα,
Κ' ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνθρωπότης, ὡς τοῦ μύθου ὁ Ἰξίων,
Παριστᾶ τὴν καταδίκην τὴν ὁποίαν λέγουν βίον.

Καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες ἔθος σεβαστὸν, ἀρχαῖον,
Τὰς εὐχὰς μας εἰς τὸ ἔτος θαψιλεύομεν τὸ νέον.
Σήμερον τὰ χεῖλη ἔχουν εὐφημα κ' ἐκεῖνοι ὅσοι
Τὸν λοιπὸν δὲν παύουν χρόνον ὅλους νὰ μᾶς δυσφημῶσι.

Καὶ εὐχόμεθα μὲν πρῶτον εἰς τὴν φίλην νεολαίαν
Πόθον ἀρετῆς καὶ ζῆλον πρὸς τὴν δόξαν τὴν ἀρχαίαν,
Καὶ νὰ πράττωσιν ἐν ἔργοις ὅσα χρήσιμα μανθάνουν,
Ἐπειδὴ τὰ ἔθνη οὕτως εὐδοοῦνται καὶ αὐξάνουν.

Εἰς τοὺς γέροντας δὲ πάλιν, εἶθε ὅμοιοι νὰ γείνουν
Μὲ τὰς δρυς τὰς γηραλέας, ὅσαι εἰς τὰ δάση φθίνουν.
Αὐταὶ τὰ νεόφυτά των ἀπὸ τοὺς ἀνέμους σκέπουν,
Πλὴν ποτὲ τὴν αὐξησίν των δὲν φθονοῦν οὐδ' ὑποβλέπου.

Ὅσοι πάλιν ἀγαπῶσι τὴν ζωὴν ὑπὲρ τὰ ἄλλα
Τὴν μακροζωίαν νὰ ἔχουν τοῦ ἀρχαίου Μαθουάλα.
Εἰς τοὺς φίλους τοῦ χρυσοῦ, Πακτωλὸς χρυσοῦ νὰ βρέυσῃ
Κ' ἐπ' αὐτοῦ ἡ σιδηρὰ των κιβωτὸς νὰ ἐπιπλεύσῃ

Εἰς τῆς Θέμιδος τὰ τέκνα ὑποθέσεις ὄχι στείρας
Καὶ εἰς τοὺς λογίους τύχην καὶ ὀλιγωτέρους φθειρας.
Εἰς τοὺς δημοσιογράφους φρόνησιν περισσοτέραν
Καὶ εἰς τοὺς συνδρομητάς των τὴν κοιλίαν εὐρυτέραν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΜΕΤΕΡΟΥ ΦΟΙΝΙΚΟΣ

Ἡ εὐφάνταστος ἀρχαιότης οὐ μόνον
τὴν φύσιν ὅλην ἐξωποίησεν ἢ μᾶλλον
ἔθεοποίησεν, ἀλλὰ καὶ εἰς τινὰ τῶν ὄντων
ἀπέδωκε τοιαύτας ιδιότητας καὶ, ὡς ἡ
φιλάρεσκος κορασίς περιβάλλει τὰ προσ-
φιλή αὐτῇ ἀθύρματα διὰ ποικιλοχρῶν
ὑφασμάτων, διὰ τοσοῦτων ζωηρῶν καὶ
ἐπαγωγῶν περιέβαλε μύθων, ὥστε τινὲς

αὐτῶν διεγείρουσι καὶ σήμερον τὴν προ-
σοχὴν τοῦ ἀναγνώστου· ἡ δὲ ἀκούρατος
τῆς ἀληθείας διώκτις ἐπιστήμη μάτην
ζητεῖ ν' ἀνεύρῃ ἐν αὐτοῖς ὑποκρυπτομένην
τινὰ πραγματικὴν ἔννοιαν. Μεταξὺ τῶν
διαφόρων αὐτῶν μύθων συγκαταλέγεται
καὶ ὁ τοῦ πτηνοῦ οὔτινος τοῦνομα ἐξελε-
ξάμεθα διὰ τίτλον τοῦ Περιδοικοῦ μας.

εἶναι δὲ ὁ μῦθος τῶν παλαιῶν Αἰγυ-
πτίων καὶ ἔχει ὡς ἐξῆς. Ἦτο, λέγουσιν, ὁ
Φοῖνιξ πτηνὸν ὅμοιον ἀετῶ καὶ ἴσος τὸ
μέγεθος πρὸς τῶν, ἀλλὰ πολὺ ὠραιότε-
ρος αὐτοῦ· ἐθεωρεῖτο δὲ ὡς πτηνὸν ἱερὸν
τοῦ Ἥλιου, οὔτινος καὶ τὸ σύμβολον ἔ-
φερε, διότι ἡ κεφαλὴ του ἐστέρητο ὑπὸ κύ-
κλου ἀκτινωτοῦ, ὁμοιάζοντος καθ' ὅλα τὸν
Ἥλιον. Ἡ οὐρά του ἦτο λευκὴ ὡς ἡ
χιών, τὸ δὲ λοιπὸν αὐτοῦ σῶμα περιεκο-
σμεῖτο διὰ πτερῶν πορφυροχρῶσων ἀρ-
μονικώτατα διατεταγμένων ἐφ' ὧν αἱ τοῦ
ἡλίου ἀκτίνες ἀντανακλῶμεναι ἐθάμβουν
τὴν ὄρασιν. Ὁ Φοῖνιξ ἔζη κατὰ τινὰς μὲν
ἐν Ἰνδία, κατ' ἄλλους δὲ ἐν τῇ Αἰθιο-
πία καὶ ἦτο μακροβιότατος, ἀλλ' οὐδέ-
ποτε ἤξιον νὰ ταφῇ ἐκεῖ. Διὸ καὶ ἄμαίπο-
θανόντα ὁ υἱὸς του περιβαλὼν μὲ βῶλον
εὐωδιστάτης σμύρνης τὸν μετέφερε πομ-
πωδῶς, ἀκολουθούμενος ὑπὸ χοροῦ ἄλ-
λων πτηνῶν, εἰς τὸ παρά τὰς ὄχθας
τοῦ Νείλου ἱερὸν τοῦ Ἥλιου, τὸ ἐν τῇ
ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλιοπόλει, ἐνθα, παρα-
λαμβάνοντες αὐτὸν οἱ τοῦ Ἥλιου ἱερεῖς
ἐνετεφίαζον μεγαλοπρεπῶς. Ἐπὶ πέντε
δὲ ἡμέρας ἐώρταζον οἱ Αἰγύπτιοι τὴν
τοιαύτην τοῦ Φοῖνικος ἐπίσκεψιν, οὕτως
εἶπεν, ἀπέχοντες παντὸς ἔργου καὶ αὐτοῦ
τοῦ πολέμου.

Καὶ τοιαῦτα μὲν περίπου διηγεῖται ὁ
Ἀχιλλεὺς Τάτιος ἐν τινὶ αὐτοῦ μυθιοτο-
ρήματι. Παρ' ἄλλοις ὅμως ὁ μῦθος φέ-
ρεται πολὺ διαφόρως.

Ἄμα, λέγουσιν, ὁ Φοῖνιξ ἠθάνετο τὸ
τέλος τοῦ βίου του, ἔκτιζε φωλεὰν ἐκτε-
θειμένην εἰς τὰς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας ἐκ
τῶν ἀρωματικωτέρων φυτῶν, ἐφ' ἧς, ἄμ'
ἀνεφλέγετο, ἐπεκάθητο καὶ κατεβιβρώ-
σκετο ὑπὸ τοῦ πυρός. Ἐκ δὲ τῆς τέφρας
τῶν ὀστέων του, λέγουσιν, ὅτι ἐγεννᾶτο
σκώληξ ὅστις ἀκολουθῶς μετεμορφοῦτο
εἰς νέον Φοῖνικα. (Métral. Phénix ou I'
oiseau du soleil. Paris 1824).

Καὶ τοιοῦτος μὲν βεβαίως ὁ περὶ τοῦ
Φοῖνικος μῦθος, περὶ οὗ ἐπιφυλασσόμε-
θα βραδύτερον νὰ πραγματευθῶμεν ἐκτε-
νέστερον.

Ἦδη δὲ μένει νὰ εἴπωμεν βραχεὰ καὶ
περὶ τῆς ἐκλογῆς ἡμῶν.

Ὡς γνωστὸν, ἅπαντα σήμερον τὰ πε-
ριοδικὰ συγγράμματα καὶ ἐφημερίδες καὶ
πρὶν ἔτι γεννηθῶσι, βαπτίζονται ἐπὶ τινὶ
ὀνόματι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκφράζοντι
τὸν σκοπὸν τοῦ εἰς τὴν δημοσιότητα ἐ-
ξερχομένου φύλλου. Καὶ ἐκ τούτου αἱ
Πανδώραὶ καὶ Εὐτέρπαι καὶ αἱ
Ἀλήθειαι καὶ τὰ Φῶτα καὶ ἄλλα
δι' ὧν ὀλόκληρον λεξικὸν δύναται ν' ἀπο-
τελεσθῇ. Τὴν συνήθειαν δὲ ταύτην εἶχον
καὶ οἱ ἀρχαῖοι, καὶ πλὴν τῶν ἄλλων οὐ-
δεὶς ἄγνοεῖ ὅτι τὰ ἀθάνατα βιβλία τοῦ
πατρὸς τῆς ἱστορίας Ἡροδότου ἐπαξίως
κοσμῶνται διὰ τῶν ὀνομάτων τῶν ἐννεά
Μουσῶν.

Τὴν πολλὴν λοιπὸν ταύτην συνήθειαν
ἀκολουθοῦντες πιστῶς καὶ ἡμεῖς ἐκο-

σμήσαμεν τὸ περιοδικὸν μας τοῦτο σύγγραμμα διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ μυθικοῦ αὐτοῦ πτηνοῦ, ὅπερ δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι καὶ πλείστοι ἄλλοι παρέλαβον ὡς σύμβολον τῆς ἀναγεννήσεως.

Ναί, φίλτατοι ἀναγνώσται καὶ χαρίσσαι ἀναγνώστριαι, ἡ νέα Ἑλλάς καὶ οἱ σήμερον ἑλληνες ὁμοιάζομεν πληρέστατα πρὸς τὸ μυθώδες τοῦτο τῶν Αἰγυπτίων πτηνόν. Καθὼς ἐκεῖνο καὶ ἡμεῖς ἀνεγεννήθημεν ἐκ τῆς τέφρας τῶν πολυπαθῶν ὄστων τῶν προγόνων μας, ἀποθανόντων οὐχὶ ἐπὶ μυροδόλου καὶ μαλθακῆς κλίνης, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐσκωριασμένων τῆς πολυχρονίου δουλείας ἀλύσεων, ἐπὶ ἐνδόξου μὲν πλήν ὠμοτάτου ἀγῶνος. Ἄς μιμηθῶμεν λοιπὸν ἐκείνους καὶ προσπαθῆσωμεν νὰ κληροδοτήσωμεν εἰς τὰ τέκνα μας τέλειον τὸ ἔργον τῆς ἀναγεννήσεως. Δὲν πρόκειται πλέον ν' ἀποθάνωμεν ὡς ἐκεῖνοι ὑπὲρ τῶν ἀπογόνων μας, ἀλλὰ νὰ φροντίσωμεν, νὰ υφιστάσωμεν ἐκ τοῦ ὑλικοῦ ἢ ἠθικοῦ ἡμῶν περισσεύματος ὑπὲρ αὐτῶν. Ἴδοῦ ποῦ ἔγκειται σήμερον ἡ μεγίστη τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἰδέα: Εἰς τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπλασιν πάντων τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἔθνων. — Αὕτη δὲ βεβαίως μόνον διὰ τῶν Ἑλλήνων δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ, ὅχι ὁμῶς νοθρῶν ἢ ἰδιοτελῶν, ἀλλὰ δραστηρίων καὶ γενναιοφρόνων. Ἄς πολλαπλασιάσωμεν καὶ τελειοποιήσωμεν τὰ σχολεῖα, καὶ ἄς πλουτήσωμεν τὰς βιβλιο-

θήκας ἡμῶν διὰ βιβλίων ἐπωφελῶν, ἐλληνιστὶ γεγραμμένων, οὐχὶ δὲ ἀλλογλώσσων, δι' ὧν ἄτομα μόνον ὠφελοῦνται, οὐχὶ δὲ καὶ ἔθνος ὁλόκληρον.

Ἄνάγκη νὰ μεριμνῶμεν, προλαμβάνωμεν καὶ τιθέμεθα εἰς θέσιν ἀμυντικῆν ἵνα μὴ χάσωμεν διὰ παντός τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθὲν ἡμῖν προνόμιον τὸ ν' ἀποκαλούμεθα Ἑλληνες. ὄνομα ἐπίζηλον καὶ τρισεβάστων ὅπερ οἱ αἰῶναις ἐδόξασαν καὶ τὰ ἔθνη ἐσεβάσθησαν μέχρις ἔτι καὶ σήμερον.

Ἄς συντελέσωμεν τέλος, ἕκαστος τὸ καθ' ἑαυτὸν, ἐνθυμούμενοι τὸ τοῦ ἀποσκηνῆς φιλοσόφου.

« Εἰ γὰρ λαθὼν ἕκαστος ὅ,τι δύναίτο τις
» χρηστὸν, διέλθοι τοῦτο εἰς κοινὸν φέροι
» πατρίδι, κακῶν ἂν αἱ πόλεις ἐλασσόνων
» πειρόμεναι, τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖεν ἄν.»

ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Ι

Ἰπῆρξε ποτὲ καιρὸς καὶ δυστυχῶς ἔτι καὶ σήμερον ὑπάρχει, καθ' ἣν αἱ μᾶλλον ἀλλόκοτοι, στρεβλοὶ πρόσθεοι δὲ καὶ ὑβριστικαὶ ἰδέαι περὶ ἐμπορίου ἐπεκράτουν. Ἐν ταχὺ ἐπὶ τῆς ἱστορίας βλέμμα βεβαιώνει ἡμᾶς ὅτι αἱ διάφοροι τῆς ἀρχαιότητος πολιτεῖαι, τυφλώττουσαι εἰς

τὰς ἐκπολιτευτικὰς τοῦ ἐμπορίου λειτουργίας, οὐ μόνον αὐτὸ δὲν ἐπροστάτευσαν ἀλλὰ καὶ τὸ περιεφρόνουν καὶ τὸ ἐδδελύσοντο μᾶλλον. Ἡ νομοθεσία, ἡ θρησκεία, ὁ κοινωνικὸς ὀργανισμὸς, ἡ κοινὴ γνώμη, συνετέλουν σοβαρῶς πρὸς ἐξουτέλιον αὐτοῦ. Εἰς τὰς ἀρχαίας Δημοκρατίας οἱ ἔμποροι καὶ οἱ πλούσιοι τοσοῦτον ἀδικῶς ἐφορολογοῦντο, ὥστε εἰς πολίτης καταναλώτα ἅπαντα τὰ πλούτη αὐτοῦ πρὸς συντήρησιν τῶν δημαγωγῶν καὶ κενοτρυφῶν Ἀθηναίων, ἐν μέσῃ ἀγορᾷ, ἀνεβόησεν: — Ἡ δὲ εἶμαι ἐλεύθερος· διότι δὲν ἔχω τι πλέον νὰ δαπανήσω. — Ἡ Σπάρτη, ἡ ἐχθρὰ αὕτη τῶν ἀπολαύσεων καὶ τοῦ ἀνέτου βίου, παρμέγιστον ἔθεσε φραγμὸν, εἰς τὰς συναλλαγὰς, ἐκόψασα τὸ σιδηρὸν ἐκείνο νόμισμα· ἡ δὲ σοφὴ ἄλλως τοῦ Λυκούργου νομοθεσία ῥητῶς ἀπηγάγευε τὸ δίκαιον τῆς ἰδιοκτησίας ἐγκαθιδρύσασα τὴν κοινοκτημοσύνην, ὅπως, μὴ ποτὲ πλουτίσωσιν οἱ τῆς Σπάρτης πολῖται. Ἡ Ῥώμη, ἡ ἀρεϊμάνιος τοῦ κόσμου κατακτητῆς οὐχ' ἦττον περιεφρόνησε τὸ ἐμπόριον· διότι ὁ στρατιώτης, ὁ Ῥωμαῖος πολίτης, ἦτο τὸ πᾶν ὁ δὲ ἔμπορος οὐδὲν ἐσήμαινε, διότι τὸ ἐμπόριον μετήρχοντο οἱ δούλοι. Στρέφοντες ἤδη τὰ βλέμματα πρὸς τὸν Μισσαῖον, ὅτι δεινότερον βλέπομεν καταδικωμένους τοὺς ἐμπόρους τῆς Δύσεως ὑπὸ τῶν Παπῶν, ὑπὸ τῶν Φεδουαρχῶν, Μαρόνων καὶ ἱπποτῶν. Ἄλλὰ τί λέγω; αὐτὸς ὁ Μέγας Ναπολέων, ὅταν ἡ Γαλλία κατεστρέφετο ὑπὸ τῶν συνεχῶν αὐτοῦ πολέμων, δὲν ἔλεγε θαρραλέως: — ὅταν οἱ βασιλεῖς πολεμῶσιν, οἱ ἔμποροι ὀφείλουσι νὰ ἡσυχάζωσιν, — ὡτάν εἰ ἔλεγον: ὅταν οἱ βασιλεῖς πολεμῶσιν, ὁ κόσμος πρέπει νὰ στερεῖται ἀπάντων. Ἡ Ἀγγλία αὕτη ἕως χθὲς ἔτι διὰ τῆς ἀποκλείσεως τῶν ξένων σιτηρῶν δὲν ἐβίαζεν ἐνίοτε τὸν λαὸν νὰ τρώγῃ ἀκριβότατα τὸν ἄρτον χάριν ἐμφυχώσεως· δῆθεν τῆς Γεωργίας; Μήπως πρό τινα ἐτῶν ἐν Εὐ-

ρώπῃ δὲν ἐστέναζε φρικτῶς τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ὑπὸ τὸ ἀπεχθέστατον βῆρος τῶν ἀπαγορευτικῶν καὶ προστατευτικῶν νόμων! Καὶ πάσα ἄλλα τοιαῦτα ἀλλόκοτα δὲν περιέχει ἡ ἱστορία!! Ὑπάρχουσιν ἔτι καὶ σήμερον ἄβρωποι λέγοντες ἀπερισκέπτως: — Τι τάχα εἶναι τὸ ἐμπόριον; καὶ ποίας ἀπαιτεῖ σπουδᾶς ἡ γνώσις τοῦ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν; Διατί τάχα ἀναθιβάτε αὐτὸ εἰς ἐπιστήμης σεράν καὶ τὸ ἐπιφορτίζετε μὲ συστήματα ἐπὶ συστημάτων, ὅσα ἡ πολιτικὴ δικονομία διαπλάττει; Ἀπλῆ πρακτικὴ ἀκρίβεια ἀρκεῖ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν τε συστημάτων καὶ νόμων τῶν διεπόντων αὐτό.

Ὅχι, μυριάκις ὄχι. Ὁ ἀκάθεκτος ῥοῦς, τοῦ ὡς χειμάρρου ἐξαπλουμένου πολιτισμοῦ, αἱ πρόοδοι τῶν ἐπιστημῶν καὶ ἡ διάδοσις τῶν φώτων δὲν ἀφίνουσι πλέον ἡμᾶς νὰ ζῶμεν διὰ τῶν σφαλερῶν τούτων ἰδεῶν, ἀλλ' ἐνστεριζόμενοι τὰς νεωτέρας ἀρχὰς, τὸ ἀκύγασμα τῆς πείρας καὶ σοφίας τοσοῦτων αἰώνων, ὀφείλομεν ἀρεϊδίως νὰ διαθέτωμεν τὰς τε κρῖσεις καὶ ἐνεργείας ἡμῶν πρὸς κοινὴν ἀπάντων ὠφέλειαν.

Ἄν προσεκτικῶς θεωρήσωμεν τὴν ἐέργειαν τῶν σωματικῶν τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεων θέλομεν ἀεὶ εὐρεῖ αὐτὰς ἀσχολουμένας περὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς φύσεως καὶ τῶν δυνάμεων αὐτῆς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς παραγωγῆς. Ἐκ τούτου γεννῶνται εὐθὺς ἀμέσως αἱ τρεῖς παρμέγισται τῆς παραγωγῆς πηγαί, ἐξ ὧν ἀπορρέουσι τὰ ἀγαθὰ τοῦ ὑλικοῦ κόσμου. α.) ἡ Γεωργία ἡ σκοπίμως διαθέτουσα τὸ τῆς γῆς ἔδαφος πρὸς τελειότεραν καὶ ἀφρονωτέραν παραγωγὴν. β.) ἡ βιομηχανία ἡ μεταπλάττουσα τὰ προϊόντα ἐν γένει συμφώνως πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου καὶ γ.) ἡ Ἐμπορία ἡ σκοποῦσα τὴν μεταφορὰν καὶ διάδοσιν ὕλων τῶν προϊόντων ὅπου ἡ ἀνάγκη τὰ προσκαλεῖ. Ἡ Ἐμπορία διπλᾶ ἔχουσα λειτουργίαν, διπλᾶ ἔχει καὶ τὰ ὀνόματά.

Η μὲν διάδοσις τῶν προϊόντων εἶναι ἔργον τοῦ ἐμπορίου εἰδικῶς, ἡ δὲ μεταφορὰ εἶναι τῆς Ναυτικῆς λεγομένης ἐμπορίας, τῆς κοινῶς καὶ Ναυτιλίας ἀποκαλουμένης. Τὰς τρεῖς ταύτας παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς ἀνθρωπίνου ἐνεργείας οἰομαίμεν Καθόλου ἐμπόριον.

Ἐκ τῆς ἀναλύσεως ταύτης εὐκόλως κατανοούμεν τὴν θέσιν ἣν τὸ ἐμπόριον κατέχει εἰς τὸν ὕλικὸν Κόσμον· τὰς εὐεργετικὰς λειτουργίας, αἱ ἐν τῇ κοινῶνίᾳ ἐκτελεροῦντο πρὸς κατὰ μέρος τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τὴν σχέσιν αὐτοῦ μετὰ τῆς Γεωργίας, τῆς Βιομηχανίας καὶ τῆς Ναυτιλίας, Πραγματικῶς! ὁ ἔμπορος ὠθεῖ τὸν Γεωργὸν πρὸς παραγωγήν ἀφρονωτέρων καὶ τελειότερων προϊόντων· αὐτὸς δεικνύει εἰς τὸν βιομήχανον τὸ εἶδος, τὸ σχῆμα καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν διαφόρων τεχνημάτων κατὰ τὰς τῶν καταναλωτῶν ἀνάγκας καὶ τέλος αὐτὸς θέτει εἰς ἐνέργειαν πᾶσα πλοῖα πρὸς τὴν κατάλληλον τῶν ἐμπορευμάτων μεταφορὰν. Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι τὸ ἐμπόριον εἶναι ὁ ἀρωγός, ὁ προστάτης, ὁ εὐεργέτης οὐ μόνον τῆς Γεωργίας τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς Ναυτιλίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς διασπείρον παντοῦ τὴν δαψύλειαν. Ἀναμνηστικῶς δ' ἀκόμη δύναται νὰ εἴπῃ τις, ὅτι εἶναι ἡ κινουσα δύναμις τοῦ περιστοιχοῦντος ἡμᾶς ὕλικου καὶ ἠθικοῦ κόσμου. Τῶ ὄντι εἰς τὴν ἐμπορικὴν ἐπιμιξίαν χρεωστεῖται ἡ γέννησις καὶ διάδοσις τῶν ἐκπολιτιστικῶν ἀνακαλύψεων, αἱ πρόοδοι καὶ ἡ ἐμφύχωσις τῶν τεχνῶν καὶ ἡ ταχεῖα μετάδοσις τῶν μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν, τῶν πρακτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἰδεῶν. Εἰς τὸ ἐμπόριον χρεωστεῖται τὸ μόνιμον τῆς κοινῶνίας, ἡ διαρκὴς εἰρήνη, ἡ ἀνετος ζωὴ καὶ αὐτὴ τῆς ἀνθρωπότητος ἡ εὐημερία. Ἀνεκνήρυξεν ὅθεν τὸν πρῶτον ἔμπορον ὡς τὸν πρῶτον τῶν Κοινωνιῶν ἐκπολιτευτήν· ὡς τὸν πρῶτον τῆς εἰ-

ρήνης πρόμαχον· ὡς τὸν ἐμφροντικὴν τῆς ἀνθρωπότητος τροφιδότην· ὡς τὴν χρησιμωτέραν μέλισσαν τῆς κοινωνικῆς κυψέλης.

II

Τὸ ἐμπόριον ἔχει τὴν ἀρχὴν καὶ γέννησιν ἀπ' αὐτῶν τῶν προϊστορικῶν χρόνων, διότι ὁ ἄνθρωπος, μόλις εἰς κοινωνίαν συνελθὼν, συμφώνως πρὸς τὴν φύσιν αὐτοῦ, ἢν παραδοξολογῶν δὲν παραδέχεται κοινωνικὴν, ὁ ἄλλω· μέγας τῆς Γενεῆς φιλόσοφος, συνείδε τὴν ἀνάγκην τῆς ἀλλαγῆς τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῆς τέχνης, πρὸς πλήρωσιν τῶν ποικίλων αὐτοῦ χρειῶν, εἰς συντήρησιν ἑαυτοῦ, μὴ δυναμένου βεβαίως ἐκαστοῦ τὰ πάντα νὰ παράγῃ, ἀλλ' ἔχοντος καὶ πρὸς ταῦτα ἀπόλυτον τῶν ὁμοίων αὐτοῦ ἀνάγκην· ἐφ' ᾧ καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν ταύτην τῶν προϊόντων τῆς γῆς ἢ τῆς τέχνης, ἐπεδόθη ἀμέσως, ὡς εἰς κοινωνίαν συνέστη, εἰς τὸ ἐμπόριον, ὅτε ἀνατρέχει, ὡς εἶπομεν, εἰς τοὺς πρὸ τοῦ Ἀβραάμ χρόνους, κατὰ τὴν Παλαιάν Γραφήν καὶ κατὰ τινὰς συγγραφεῖς καὶ εἰς τὴν ἐν Ἰταλίᾳ βικτωριανῶν τοῦ Κρόνου καὶ τοῦ Ἰαοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ κατ' ἀρχὰς ἡ τοῦ νομίσματος ἐφεύρεσις, πρὸς τὴν εὐκόλον ἀνταλλαγὴν ἀμέσως δὲν ἐπενοήθη καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπινοηθῇ, τὸ ἐμπόριον ἐνηργεῖτο δι' ἀνταλλαγῆς εἰδῶν, καὶ ὁ μὲν ποιμὴν ἐδίδεν εἰς τὸν γεωργὸν τὸ πρόβατον, ἐλάμβανε δὲ ποσοστὴν τι συμφωνούμενον σίτου ἢ ἄλλου γεωργικοῦ προϊόντος καὶ ἕκαστος τὸ καθ' ἑαυτὸν, ἡμιλλᾶτο νὰ παραγάγῃ ὅτι τελειότερον καὶ χρησιμώτερον ἠδύνατο, ἵνα πλείονας θαμῶνας προσκτᾶται καὶ μᾶλλον εἰς τὴν κατανάλωσιν εὐκολύνεται. Ἀλλ' ἐφευρέθη τέλος τὸ νόμισμα τὸ ὁποῖον, κατ' ἀρχὰς ὄν ξύλινον, δερμάτινον καὶ σιδηροῦν καὶ

μέχρι σήμερον παρ' ἀγρίαις τισὶ φυλαῖς κογχύλιόν τι ἢ κόκκος, σκόλυμα τὰ μέγιστα τὴν ἐμπορίαν, ἣτις σκοποῦσα τὸ κέρδος (δὲπερ, ἡ ἄριστον τῶν ἐν ἀνθρώποις ἡδέων» κατὰ τὸν ἀρχαῖον φιλόσοφον) ἐπὶ τῆς χρείας ἄλλων, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεμακρυσμένων λαῶν, ἐν οἷς ἡ φύσις δὲν ἐπεδαψίλευε τὰ αὐτὰ προϊόντα, τοῖς τὰ μεταφέρει, εἴτε εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κατάστασιν εἴτε διὰ τῆς τέχνης μετασχηματισμένα ἢ τροποποιημένα.

Καὶ αὐτὴ ἡ λέξις ἐμφαίνει τὸ ἐργῶδες καὶ βίψοκινδυνον τῆς ἐμπορίας, ἣτις ἐνασκειται διὰ τῆς ἀπὸ ἐνός εἰς ἄλλον τόπον, λίαν πολλάκις μεμακρυσμένον, πορείας, ἐν τῇ περιφρονήσει τῶν τότε μάλιστα φοβερῶν τῆς θαλάσσης κινδύνων, δι' ὅ καὶ ὁ Ἰσοκράτης θέλων ἐν τῇ ῥητορικῇ του δεινότητι νὰ κατακρίνῃ ὅτι πλείστον τὴν τῶν νέων ἀμέλειαν, εἰς τὸ νὰ πορεύονται παρὰ τοῖς χρησίμονι ἐπαγγελλομένοις διδάσκειν, ἀναφέρει τοὺς ἐμπόρους, τοὺς τῆλικαῦτα πελάγη διαπερῶντας, πρὸς τὸ πλείονα καταστήσαι τὴν ἑαυτῶν οὐσίαν. Καὶ ὄντως! ὁποῖους κινδύνους περιεφρόνουσαν τότε οἱ ἔμποροι, στεροῦμενοι οὐ μόνον τοῦ ἀτμοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς τελειότερας ἡδῆ τῶν ἱστιοφόρων πλοίων κατασκευῆς!

Οἱ Φοίνικες εἰσὶν οἱ ἀρχαιότατοι τῶν θαλασσοπόρων, καταστάσαντες εἰς πολλὰ μέρη τῆς Μεσογείου ἀποικίας, πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ στερέωσιν τοῦ ἐμπορίου τῶν· αἱ πρῶται ἐν Ἀφρικῇ ἀποικίαι τῶν χρονολογοῦνται ἀπὸ 1490 Π. Χ. διὰ τῆς συνήθους ἐπιμονῆς καὶ ἐπιχειρηματικότητος τῶν οἱ ἐμποροκατακτητῆ· οὗτοι κατέλαβον τὰς Βαλεαρίδας νήσους, τὴν Σαρδηνίαν, τὴν Σικελίαν, τὰς πρὸς δυσμὰς τῆς μικρᾶς Σικελίας χώρας, ἔκτισαν πολλὰς πόλεις ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ἐξέτειναν τὰς ἐμπορικὰς κατακτήσεις τῶν πέραν τοῦ πορθμοῦ, ἐπὶ τῆς θυτικῆς παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, καὶ αἱ ἐξῶ τῆς Φοινικῆς πόλεις ὕ-

περέβησαν τὰς 200. Μία τῶν ἀποικιῶν τούτων ἦτον ἡ Καρχηδὼν, κτίσμα τῶν Συρίων, ἦτε, ἐντὸς ὀλίγου χρόνου, ὑπερέβη πᾶσας τὰς ἄλλας κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δύναμιν, αὐξηθεῖσα ἰδίως ἐκ τῶν πλουσιωτάτων μεταλλείων χρυσοῦ καὶ ἀργύρου τὰ ὁποῖα ἐκασπούτο. Τὸ ἐμπόριον αὐτῆς ὑπερέβαινε κατὰ τὴν ἔκτασιν τὸ ἐμπόριον πάντων τῶν ἄλλων ἀρχαίων ἐθνῶν· καὶ κατὰ ζῆρὰν μὲν ἐξετείνετο μέχρι τῆς Αἰγύπτου, κατὰ θάλασσαν δὲ καθ' ὅλην τὴν Μεσόγειον καὶ ἐξῶ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν πρὸς μεσημβρίαν μέχρι τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης. Τὰ κυριώτερα εἶδη τοῦ ἐμπορίου τῶν, ἦσαν δημητριακοὶ καρποὶ, ἐλαιον, ὀπώραι, ἀρώματα, γουναρικά καὶ δερμάτια, ἐλεφαντόδοτες, ὑφάσματα διάφορα, βαφαὶ καὶ μέταλλα, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανον ἐπ' ἀνταλλαγῇ ἄλλων φυσικῶν ἢ τεχνικῶν προϊόντων.

Ἡ ἀνταλλαγὴ ἰδίως τοῦ χρυσοῦ ἐγένετο κατὰ τὸν τρόπον λίαν περιέργου. Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ἡ Καρχηδόνιοι καταπλέοντες εἰς παραλίαν τινὰ ἐξῶ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, ἀπεβίβαζον εἰς τὴν ζῆρὰν τὰ ἐμπορεύματά των, ἤναπτον εἰς ὑψηλὸν τι μέρος μεγάλην πυρὰν καὶ ἔπειτα ἐπανήρχοντο εἰς τὸ πλοῖον των. Τὸν καπνὸν τῆς πυρᾶς βλέποντες μακρόθεν οἱ ἐγγύριοι, κατέβαινον εἰς τὸ παράλιον φέροντες μεθ' ἑαυτῶν ποσὸν χρυσοῦ· ἐκλεγειν δ' ἕλαστος ὅτι ἐκ τῶν ἐκτεθειμένων ἐμπορευμάτων ἐχρησίμευεν εἰς αὐτόν, ἔθετε παρ' αὐτῶ ὅσον χρυσὸν ἔκρινεν εὐλογον· ἔπειτα καὶ αὐτοὶ ἀπήρχοντο. Τότε οἱ Καρχηδόνιοι ἐξερχόμενοι ἐκ νέου ἔβλεπον τὸ παρ' ἐκαστῶ ἐμπορευμάτι κείμενον χρυσίον καὶ ἂν τὸ εὑρισκον ἀναλογον τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων, ἐλάμβανον αὐτὸ καὶ ἀνεχώρουσαν ἀφίνοντες τὰ ἐμπορεύματα ἄλλως, ἀφίνον καὶ τὰ δύο καὶ ἐπανήρχοντο εἰς τὸ πλοῖον των· τότε κατέβαινον πάλιν οἱ ἐγγύριοι καὶ αἱ μὲν εὑρισκον μόνον τὰ ἐμπορεύματα

ελάμβανον αὐτὰ ἂν δὲ μὴ, προσέθετον ἕως ὅτου οἱ Καρχηδόνιοι ἤθελον κρίνει συμφέρον νὰ τὸ λάβωσιν, ἄλλως ἐλάμβανον τὸ χρυσίον των καὶ ἀπῆρχοντο, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι ἀπέπλεον μετὰ τῶν ἐμπορευμάτων των. Ὁ σήμερον παράδοξος διὰ τὴν τιμιότητά τρώπος οὗτος τοῦ ἐμπορίου, ἐπιβεβαιούται καὶ ὑπὸ νεωτέρου τινὸς περιηγητοῦ, ὁμολογούντος ὅτι εἶδε γινόμενα παρόμοια καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ μεταξύ τῶν Μωρακινῶν καὶ τῶν κατοίκων τοῦ Ταμβούτ, χώρας εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς κειμένης.

Εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους, περὶ τὸ 650 Π. Χ. καὶ ἐφεξῆς, διεκρίθη διὰ τὴν ἐμπορίαν του τὸ Βυζαντινόν, ἔπου, διὰ τε τὴν θαυμασίαν αὐτοῦ τοποθεσίαν, ὡς μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας κείμενον καὶ ἐκ δύο μεγάλων θαλασσῶν διαβρεχόμενον καὶ διὰ τὰς ἄλλας αὐτοῦ φυσικὰς χάριτας μέγαν ἀνέκαθεν πληθυσμὸν συνκέντρου καὶ μεγάλην ἐμπορικὴν κίνησιν, πάντοτε αὐξοῦσαν, ἀναπτύσσον οὕτω πλάτη μεγάλα διὸ καὶ «Χρυσὸν Κρατὸν» ὠνόμασαν οἱ Βυζαντινοὶ τὸν Κεράτειον κόλπον. Πλὴν τοῦ ἀπὸ τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου πλούτου, οἱ Βυζαντινοὶ ἐπλούτουσαν καὶ ἀπὸ τῶν κατ' ἔτος ἀλιευόμενων ἐν τῷ κόλπῳ, πολυπληθεστάτων παλαμιδῶν, αἰτινες, ὡς λέγει ὁ Στράβων, ἀγεληδὸν φερόμεναι ἀπὸ τῆς Μαιώτιδος λίμνης, ἐνθα οἱ ἰχθύες οὗτοι ἐγεννῶντο, παρὰ τὴν Ἀσιατικὴν ἀκτὴν, εἰσῆρχοντο εἰς τὸν Βόσπορον, ἀπαντῶσαι δὲ κατὰ τὸ χαλκηδονικὸν παράλιον, λευκὴν τινὰ πέτραν καὶ ἐκφοβιζόμεναι τρέπονται πρὸς τὴν ἀπέναντι εὐρωπαϊκὴν ἀκτὴν· παρασυρόμεναι δὲ ὑπὸ τῆς ὄρμης τοῦ ῥεύματος, φέρονται πρὸς τὸ Βυζαντινόν καὶ ἐμπίπτουν εἰς τὸν Κεράτειον κόλπον, ἔπου διὰ τε τὴν στενότητα τοῦ τόπου καὶ τὸ ἄπειρον πλῆθος, ἠλίσκοντο καὶ διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐκ τῆς πωλήσεως δὲ τῶν ἰχθύων τούτων, οἱ Βυζαντινοὶ μεγάλως ὠφελοῦντο· ὅθεν, καὶ ὅτε οἱ μετὰ τοῦ Βυζαντίου ἄποικοι, ἀποφασίσαντες νὰ μετα-

ναστεύσωσιν εἰς τὸν Βόσπορον, ἠρώτησαν τὸ μαντεῖον εἰς ποῖον μέρος νὰ κτίσωσι τὴν πόλιν, ὁ Ἀπόλλων ἀπεκρίθη ἀπέναντι τῶν τυφλῶν, ὑπαινιττόμενος τοὺς Χαλκηδόνιους, οἱ ὁποῖοι ἀποικίσαντες πρὸ τῶν Βυζαντινῶν εἰς τὸν Βόσπορον, ἀφῆκαν τὴν ἀξιόλογον θέσιν, ἔπου κατόπιν ἐκτίσθη τὸ Βυζάντιον, ἔχουσαν πρὸς τοῖς ἄλλοις πλέονεκτήμασι καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ἀλιείας πλούσιον κέρδος.

Π. Α. Χ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΕΡΙ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

ὑπὸ

J. BARTHELEMY SAINT-HILAIRE

Ἀκαδημαϊκοῦ.

Ἀρχαία Ἀλεξάνδρεια.

Κάϊρον 26 Νοεμβρίου 1855.

Κύριε!

Ἐν τῇ τελευταίᾳ μου ἐπιστολῇ δὲν σὰς ὠμίλησα ἢ λίαν περιορισμένως περὶ Ἀλεξανδρείας, ἔπει ἀναμνησκόμενος, αἰσθάνομαι τύψεις συνειδήτος, ἀφ' ὧν ἀνακουφίζομαι γράφων τὴν παροῦσαν.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια, σήμερον, εἶναι μία πόλις ἐμπορικὴ, ὁ λιμὴν τῆς Αἰγύπτου, θέτουσα εἰς συγκοινωνίαν τὴν Εὐρώπην μὲ μέρος τι τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἰδίως μετὰ τῆς Ἀσίας. Αὕτη, λαμπρὰν κατέχουσα θέσιν ἐν τῇ Μεσογείῳ, ὑπόσχεται εὐρὸ μέλλον, ὁπόταν ὁ πολιτισμὸς δεσπόσει τῆς ὅλης χώρας. Πάντα ταῦτα ἐπιβάλλουσι τὸ ὑπὲρ αὐτῆς ἐνδιαφέρον ἀπάντων· ἀλλὰ πράγματι ἤκιστα ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς γενικῆς κινήσεως τῶν συγχρόνων ἐπιχειρήσεων· τούτου ἕνεκα, μὴ προσέχων ἢ εἰς τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν αὐτῆς, ἠθνηθήθη νὰ τὴν διέλθω μετὰ τινος ἀδικφορίας, προσεγγίζουσας τῇ περιφρονήσει.

Ἀνατρέχοντες ὁμῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ παρελθόντος τῆς καὶ εἰς τὰς ἐποχὰς τοῦ ἀληθοῦς αὐτῆς μεγαλείου, τοιαῦτα αἰσθήματα δύνανται εὐσυνειδότης νὰ χαρακτηρισθῶσιν αὐτόχρομα ἀδικία. Ἡ Ἀλεξάνδρεια τῶν Πτολεμαίων εἶναι ἀξία τῆς προσοχῆς, μελέτης καὶ εὐγνωμοσύνης ἀκόμη ὄλων τῶν ὀπαδῶν τῆς φιλανθρωπίας, καὶ τῶν φίλων τῆς προόδου, τῶν ἐπιστημῶν, τῶν γραμμάτων καὶ τῆς φιλοσοφίας. Προσθέτω, Κύριε, ὅτι, ἐξ ὄλων τῶν πάλαι μὲν ἀκμασασῶν πόλεων, εἶτα δὲ καταστραφειῶν ἢ ἐντελῶς μεταβληθειῶν, ἡ Ἀλεξάνδρεια συγκαταριθμεῖται μετὰ τῶν ἐκείνων ἅς ἡ Θεῖα Πρόνοια ἐπροίκισε μὲ τὸ μᾶλλον διδακτικὸν θέαμα. Ἐν αὐτῇ δύναται τις νὰ ἴδῃ ἔργα αἰῶνων, τὰ πλέον εὐγενῆ καὶ σπάνια ἀριστουργήματα τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ ἥρωος οὐτινος τοῦνομα φέρει, 332 ἔτη πρὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡμετέρας χρονικῆς περιόδου, δηλαδὴ ἀριθμῷ 22 αἰῶνων ὑπαρξῆν. Αὕτη, οὐδέποτε ἔπαυσε ζῶσα· μεταβαίνουσα δὲ, διὰ τῆς βίας, ἐκ τῶν Αἰγυπτίων εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἐκ τῶν Ῥωμαίων εἰς τοὺς Ἀράβους, ἐκ τῶν Ἀράβων εἰς τοὺς Τούρκους, ἐκ τῶν Τούρκων εἰς τοὺς Γάλλους, ἐκ τῶν Γάλλων εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς καὶ τελευταῖον ἐκ τῶν Ἀγγλῶν εἰς τοὺς Αἰγυπτίους, οἵτινες ἐπαναφαίνονται μετὰ ἀφάνειαν τεσσαράκοντα ἔτων, μετεσχηματίσθη καὶ παρήλλαξε ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε κατέστη ἐντελῶς ἀγνώριστος.

Ἡ Ἑλληνικὴ καὶ Ῥωμαϊκὴ πόλις, τόσον ὠραία ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀμρού, 1638. Μ. Χ. δὲν ἀφῆκε οὐδὲν ἴχνος, οὕτως εἰπεῖν καθ' ὃν δὲ τρόπον βαίνουσι τὰ πράγματα, ἢ Ἀραβικὴ πόλις θ' ἀντικατασταθῆ μετὰ καιρὸν ὑπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς καὶ Χριστιανικῆς, ἥτις προβαίνει αὐξάνουσα ὄλον ἐν καὶ ἡ ὁποία ἐπὶ τέλους θὰ ἐπικρατήσει. Ἡ Ἀλεξάνδρεια ὑπῆρξε διαδοχικῶς, εἶδω-

λολάτρις ὑπὸ τοὺς Φαραῶ, ὅταν αὕτη δὲν ἦτο ἡ κωμόπολις, εἰς τὸ ἄκρον τῆς θαλάσσης, ἀνεῦ ἐμπορίου καὶ σημασίας· ἐθνικὴ (païenne) ὑπὸ τοῦς Πτολεμαίους, (ὁπότε περιεβάλλετο μετ' ὅλης τῆς λαμπρότητος) καὶ ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους· αὐτοκράτορας· χριστιανὴ, ὅταν ὁ Κωνσταντῖνος καθιέρωσε τὴν νέαν θρησκείαν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Καισάρων καὶ Ὀθωμανίς, ὅτε ὁ Ὀμάρ τὴν ὑπεδοῦλοσε διὰ τοῦ στρατηγοῦ ἀντιπροσώπου του. Σήμερον διατελεῖ χριστιανικὴ ἐκ νέου διὰ τῆς ἐπιρροῆς τῶν εὐρωπαίων.

Ὅποσαι ἀλλεπάλληλοι μεταβολαὶ! Ὅποια δόξα καὶ ὁποσὰ συμφοραὶ! Ὅποια ἀμνη καὶ ὁποια παρακμῆ! Τοιοῦτον εἶναι τὸ πεπραγμένον ἀπάντων τῶν ἐπὶ γῆς. Δὲν παραπονοῦμαι ἐπὶ τούτῳ. Ἀλλὰ θεωρῶν τις μετ' ἐνδιαφέροντος τὰς τόσας ἀλλεπαλλήλους μεταβολὰς, φθάνει εἰς ἐν σημεῖον ἐξ οὗ δύναται καλλίτερον νὰ ἐνοήσῃ τὰς βουλήσεις τῆς θείας προνοίας καὶ νὰ εἰσδύσῃ πλειότερον εἰς τὰ μυστήρια αὐτῆς, ἅτινα ἀποκαλύπτονται ἡμῖν διὰ τόσῳ ἐκπληκτικῶν παραδειγμάτων.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου θέλω ἐνδιατρίψαι, Κύριε, ἂν μοὶ τὸ ἐπιτρέπητε.

Ὁ θαυμαστός Ἀλέξανδρος δὲν ἠρίθμη πλεονατῶν 24 ἔτων ὅτε, μετὰ τὴν μάχην τῶν Ἀρβύλων ἐξέδραμεν εἰς Αἰγύπτου, ἀφοῦ πρῶτον καθυπέταξε τοὺς Τυρίους καὶ κατέστρεψε τὴν πόλιν αὐτῶν· ἵνα δὲ ἐπιβληθῇ τοῖς λαοῖς, κατώρθωσε ν' ἀναγνωρισθῇ ὡς υἱὸς τοῦ Ἀμμωνίου Διὸς καὶ ἔκτισε τὴν πόλιν ἣτις ὄφειλε νὰ φέρῃ αἰωνίως τὸ ὄνομα του, τὴν ὠραιότατην καὶ χρησιμωτάτην ἀπασῶν τῶν κατακτησῶν του. Δὲν διέμευεν ἢ ἐπὶ ἐν μόνον ἔτος ἐν Αἰγύπτῳ· τὸ σύντομον δὲ τοῦτο χρονικὸν διάστημα, ἤρκεσεν ὅπως ἴδῃ ἀνεγειρομένην τὴν νέαν πόλιν.

Αὐτὸς μόνος ἐξελέξατο καὶ ἐπέδειξε τὸ μέρος εἰς ὃ ἐκτίσθη ἡ πόλις. Ἐπιστρέφων τῆς Μέμφι-

δος, φραγκωνικῆς πρωτεύουσας τῆς Αἰγύπτου, κατέπλευσε τὸν Νεῖλον καὶ ἠκολούθησε τὴν ἀκτὴν προτιθέμενος ν' ἀπέλθῃ εἰς Λυβίαν ἵνα συμβουλευθῇ τὸν ἐκεῖ κεκρυμμένον χρησμὸν, ὅτε παρτήρησεν εἰς μικρὰν τῆς Κανόπης ἀπόστασιν τὴν εὐτυχῆ διάταξιν τῆς ἀκτῆς. Νῆσος, μικρὸν τῆς ξηρᾶς ἀπέχουσα, ἐξεστίνετο ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς ἥτις διὰ τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ προεκτεινόμενων ἀκρωτηρίων τῆς ἠδύνατο νὰ σχηματίσῃ δύο λαμπροὺς λιμένας. Τὰ πλεονεκτήματα τῆς θέσεως ἐκείνης δὲν διέλαθον τὴν ἀγχίνοιαν τοῦ μεγάλου ἀνόρου, ὅστις αὐθωρεὶ διέταξεν ἵνα ἐκεῖ χαραχθῇ καὶ κτισθῇ ἡ πόλις. Ὁ Δημόκριτος ἀρχιτέκτων ἀριστος πλὴν αὐθάδης, ὁ προτείνων τῷ Ἀλεξάνδρῳ νὰ μεταβάλλῃ, λαζεύων, τὸν Ἄθωνα εἰς ἀνδριάντα παριστῶντα αὐτὸν καὶ κρατοῦντα εἰς μίαν μὲν τῶν χειρῶν πόλιν ἐκ 10000 ψυχῶν εἰς δὲ τὴν ἑτέραν ποταμὸν, ἀνετέθη ἡ φροντίς. Νῦν ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἐζήτηε τότε δύσκολον ἔργον, ἀλλὰ τὴν ὅσον οἶον τε ταχύτεραν ἀνέγερσιν τῆς νέας πόλεως. Καὶ ὄντως, ἐπιστρέψας τῆς ἐπὶ τῶν ἀμμοσκεπῶν λυβικῶν πεδιάδων ἐκδρομῆς του ἠδυνήθη νὰ διέλθῃ διὰ τῶν ὁδῶν τῆς γεννηθείσης, οὕτως εἰπεῖν, πόλεως καὶ νὰ ἐγκαινιάσῃ ἕνα τῶν ναῶν αὐτῆς.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀκτῆς ἢ ἐν πτωχῶν χωρίον, Ῥακότι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν αὐτοχθόνων καλούμενον ἔχρησίμευε δὲ ὡς ἄσυλον εἰς μικρὰν φρουρὰν ἣν οἱ Φαραῶ ἐγκατέστησαν ἐκεῖ, ἵνα ἐπιβλέπῃ τὰ ξένα πλοῖα τὰ ἀναγκασζόμενα ὑπὸ τοῦ καιροῦ νὰ προσορμίζωνται, καὶ νὰ προλαμβάνῃ τοὺς ἀποτολμῶντας νὰ προσεγγίσωσιν εἰς τὴν ξηρὰν λαθρευπόρους. Οἱ Φαραῶ, εἶναι γνωστὸν, εἶχον περιορίσει ἐπὶ ἀρκετοὺς αἰῶνας ἅπαν τὸ ναυτικὸν τῶν ἐντὸς τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἡ Μεσόγειος ἐφοβικῆς τοὺς Αἰγυπτίους· οἱ δὲ ἐπισκεπτόμενοι αὐτοὺς λαοί, ἀ καὶ διαφο-

ροτρόπως πρὸ πολλοῦ μετ' αὐτῶν συνδεδεμένοι δὲν τοῖς ἐνέπνεον οὐδεμίαν ἐμπιστοσύνην. Εἶχον ἀπαγορεύσει τὴν προσέγγισιν τῶν ξένων καθ' ὅλην τὴν παραλίαν· δὲν ἐπέτρεπον δὲ τὴν ἀνταλλαγὴν ἐμπορευμάτων εἰμὴ μόνον εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Canorique καὶ εἰς κατὰστῆμα τι ὅπερ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ εἶχον ἐπιτρέψει τοῖς Μιλισίοις ν' ἀνεγείρωσι εἰς Naucratis.

Μόλις κατὰ τὸν βον Π. Χ. αἰῶνα, ἐπὶ τοῦ Ἀπρίου, οἱ Φαραῶ ἐδοκίμασαν νὰ συγκροτήσωσι στόλον τινα ἐν Μεσογείῳ, δι' οὗ καὶ ἐκυρίευσαν τὴν Κύπρον. Ἡ εἰσβολὴ ὅμως τοῦ Καμβύσου παρεμπόδισε τὴν ὡς πρὸς τὰ ναυτικὰ ἀνάπτυξιν τῶν καὶ τὸ κολπίδιον Ῥακότι διετέλεσεν ἐπὶ 20(1) ἔτη ἄγνωστον.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἀκολουθῶν τοὺς μεγάλους σκοπούς του δὲν διέμεινε ποσῶς εἰς Αἴγυπτον. Ἡ δὲ πόλις του, ἥτις ἐμεγαλύνθη ὄχι ὀλίγον ἐπὶ τῆς κυριαρχίας του, κατέστη ἀμέσως μετ' αὐτὸν καθέδρα αὐτοκρατορικῆ. Εἰς ἐκ τῶν στρατηγῶν του, ὁ Πτολεμαῖος, ὁ ἐπονομασθεὶς Σωτήρ, ὡς σώσας τὸν ζῶν του ἐν τινὶ μάχῃ ἐν Ἀσίᾳ, ἔλαχε νὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου, ἥ; πρωτεύουσα καθιερώθη ἡ Ἀλεξάνδρεια.

Εἶναι τῷ ὄντι θαυμασμοῦ ἀξία ἡ Ἑλληνικὴ μεγαλοφυΐα. Ἄμα λαβὼν κατοχὴν ἐπὶ τῆς χώρας Πτολεμαῖος ὁ Σωτήρ, κατήρτισεν αὐθωρεὶ, ἐν τῇ μόλις χρεὶς γεννηθείσῃ πόλει, σχολὰς καὶ ἀκαδημίας ἐπιστημῶν τοιαύτας, ὧν τὴν φήμην δὲν ἠδυνήθησαν νὰ φθάσωσιν ἔθνη πλουσιώτερα καὶ ἀρχαιότερα. Διὰ τῶν συμβουλῶν Δημητρίου τοῦ Φαλήρου, ῥήτορος καὶ ἐκ τῶν ἐν τοῖς τέλεσιν, ἐξορίστου Ἀθανασίου, ἐσύστησε μουσεῖα καὶ βιβλιοθήκας συντηρουμένας ἐκ τοῦ ἰδιοτέρου ταμείου του καὶ ὧν τὸ μέλλον ἐξησφάλισε διὰ δωρεῶν ὄντως βασιλικῶν.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἡ ἰδέα αὕτη ἐστὶ κοινὴ καὶ ἀπλουστάτη. Σήμερον ἀρκεῖ εἰς πρίγκηψ νὰ

ἔχη χρήματα καὶ πόθον πρὸς ἀνδρῶν τοιοῦτων ἐγκαθιδρυμάτων, ἅτινα τόσοι ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ κατήρτισαν, καὶ τὰ ὅποια δὲν χάνουσι ποσῶς ἀξίαν, θεωρούμενα ὡς ἀπομίμησις. Τρεῖς ὅμως αἰῶνας Π. Χ. τὸ τοιοῦτον ἦτο μία ἰδέα ἀπορρέουσα καθαρῶς ἐκ τῆς εὐφύιας, ἰδέα πνεύματος γονίου. Ὁ Πτολεμαῖος συστήσας τὴν περίφημον Ἀλεξανδρινὴν βιβλιοθήκην, ἀπέθανε τῷ 285 Π. Χ. ὅτε αὕτη περιεῖχε 200,000 τόμων, βασιλεύσας πλέον τῶν 20 ἐτῶν. Οἱ διάδοχοί του ὤφειλον βαθυθῶν νὰ τριπλασιάσωσι τὸν πλοῦτον αὐτῆς.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οὐδεὶς βασιλεὺς ἐπεδειξάτο τοσαύτην ἐλευθεριότητα. Οἱ ἀρχαῖοι Φαραῶ καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς Περγᾶμου οἵτινες ἐδοξάσθησαν διὰ τοῦ πρὸς τὰ γράμματα ἐρωτός των, δὲν ἔκαμνον ἄλλο ἢ νὰ μιμῶνται τοὺς ἀρχαίους Αἰγυπτίους καὶ ν' ἀμφισβητῶσι τὰς βιβλιογραφικὰς σπανιότητας τῆς ἐποχῆς των.

Ἰδιῶται τινες ἐν οἷς καὶ ὁ Ἀρίστοτος κατήρτισαν βιβλιοθήκας πρὸς ἰδίαν αὐτῶν χρῆσιν, πλὴν τίς ἠδύνατο ν' ἀναβλέψῃ εἰς ταῦτα ἀπέναντι ἐνὸς μεγαλοπρεπεστάτου φιλολογικοῦ τεμένου συντηρουμένου διὰ θυσιῶν μεγάλων τῆς Κυβερνήσεως;

(ἀκολουθεῖ).

ΟΠΟΙΑ Η ΓΥΝΗ;

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἡ βαρβαρότης καὶ ἀμαθείας, καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ ἐν τῷ βαρβάρῳ ἐγωϊσμῷ καὶ τῇ παχυλῇ αὐτοῦ ἀμαθείᾳ, ἐθεώρει τὴν γυναῖκα, τὸ ὠραῖον αὐτὸ τῶν χειρῶν τοῦ ὑψίστου καλλιτέχνημα, ὡς ἐν τῶν ἀναγκαίων καὶ χρησίμων αὐτῷ οἰκιακῶν σκευῶν. Ἄλλ' ἀφοῦ ὁ πολιτι-

σμός ἤρξατο νὰ διαδέχεται τὴν βαρβαρότητα, καὶ τὸ τῆς παιδείας φῶς νὰ διαλύῃ τὰ τῆς ἀμαθείας σκότη, ἡ γυνή, ὡς τὸ φυτὸν τὸ ὑπὸ τὰς χιόνας τοῦ χειμῶνος καταπιεζόμενον, ἤρξατο, ἐπελθόντος τοῦ εὐπολιτιστικοῦ ἔαρος, ν' ἀναπτύσσεται, νὰ μεγαλύνεται καὶ τέλος νὰ καθέξῃ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ προσήκουσαν αὐτῇ θέσιν.

Ἡ γυνή, νεᾶνις οὔσα εἶναι τὸ ῥόδον τὸ ὠραῖον τὸν οἶκον, εἶναι ἡ προσμεδιῶσα ἀθωότης καὶ ἀγαθότης εἰς τὰς θωπείας τῶν γονέων, εἶναι ἡ ζῶσα τῆς σεμνότητος καὶ χρηστοτηθείας εἰκὼν, εἶναι ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ τερπνὴ αὔρα ἡ ζωογονοῦσα καὶ ἡ γλυκύφθογγος ἀηδὼν ἡ τέρπουσα καὶ μαγεύουσα πάντας τοὺς περὶ αὐτήν.

Σύζυγος, εἶναι ὁ βωμὸς τῆς λατρείας, ἡ πηγὴ τῆς τερψέως καὶ χαρᾶς, τὸ πολυτιμὸν τῆς ἀρετῆς καὶ χρηστότητος κειμήλιον, τὸ παρήγορον τῆς θλίψεως καὶ λύπης βάλσαμον, ἡ ἀνακούφισις τῶν δυστυχημάτων τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

Μήτηρ, ὦ! ἡ μήτηρ εἶναι μεγαλοουργὸς καὶ εὐεργετικὴ θεότης. Ἐν τῷ μέσῳ δριμύτων ὀδύνων φέρει ἐν τῷ κόσμῳ τὸ τέκνον αὐτῆς, τὸ τρέφει διὰ τοῦ αἵματός της, καὶ ἄπνους ἐπιτηρεῖ, ὡς φύλαξ ἀγγελος, τὸν ἐν τῷ λίκνῳ ὕπνον αὐτοῦ. Παρὰ τῆς μητρὸς τὸ τέκνον μανθάνει τὰς πρώτας λέξεις, τῇ βοήθειᾳ αὐτῆς ἀπαρτίζει τὸν λόγον, καὶ ἐκ τῶν παραδειγμάτων τῆς ὁδηγεῖται εἰς τὰς πρώτας σκέψεις καὶ πράξεις του. Ἡ μήτηρ εἶναι, ὡς ὁ πλάσπης ἔχουσα εἰς χεῖρας αὐτῆς τὴν

εὐπλαστον τοῦ τέκνου της ψυχῆν, δύναται νὰ δώσῃ εἰς αὐτήν, ὡς ἐκεῖνος εἰς τὸν μαλακὸν κηρὸν, οἷον δῆποτε σχῆμα φανῆ αὐτῇ ἀρεστόν· διὰ τῶν ὀρθῶν διδασκαλιῶν καὶ νοουθεσιῶν της εὐκόλως ὀδηγεῖ αὐτὸ πρὸς τὴν ἀρετὴν, καὶ διὰ τῶν ἐναρέτων παραδειγμάτων της εὐκόλως διαπλάττει αὐτὸ, ἄρρεν ἢ θῆλυ, εἰς ἐνάρετον ἄνθρωπον, εἰς ἀγαθὸν τῆς Κοινωνίας μέλος· Εἰς τὰς χεῖρας λοιπὸν τῶν μητέρων ἐναπόκειται ἐν πρώτοις ἡ καλὴ ἢ κακὴ μορφωσις πάσης Κοινωνίας. Διὸ ὀρθῶς ὁ διάστημος 'Ρουσσὼ ἐν τῷ Αἰμιλίῳ αὐτοῦ ἀποφαίνεται: «Οἱ ἄνθρωποι θέλουσιν εἶναι πάντοτε τοιοῦτοι, ὅποιοι αὐτοὶ βούλονται· ἂν θέλητε νὰ γίνωσι μεγάλοι καὶ ἐνάρετοι διδάξατε τὰς γυναῖκας, τί ἐστὶ μεγάληον καὶ Ἀρετὴ.» (*) Ὅτε δὲ ἡ κυρία Campar, ἢ διευθύνουσα τὸ ἐν Παρισίοις ἐκπαιδευτήριον Ecoeur, ἐν τῷ ὁμοίῳ ἐξεπαιδεύοντο αἱ θυγατέρες τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Λεγεῶνος τῆς τιμῆς, ἠρωτήθη παρὰ τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος: «Τίνος δέονται οἱ ἐν Γαλλίᾳ νέοι πρὸς τὸ καλῶς ἀνατραφῆναι; Μητέρων! (**). ἀπήντησεν αὕτη λακωνικώτατα.

Τοιαύτη, ἡ γυνὴ ὅταν καλῶς ἀνα-

(*) *Les hommes seront toujours ce qu'il plaira aux mêmes; si vous voulez qu'ils deviennent grands et vertueux, apprenez aux femmes ce que c'est grandeur et vertu, (J. J. Rousseau Emil L. V.)*

(**) *Que manque-t-il aux jeunes personnes, pour être bien élevées en France? Des meres! répondit madame Campar.*

τραφεῖται καὶ ἐν ἀρετῇ ἐκπαιδευθεῖσα γινώσκει καὶ ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντα αὐτῆς καὶ ὡς νεᾶνις καὶ ὡς σύζυγος καὶ ὡς μήτηρ.

Ἄλλ' ὅταν αὕτη δυστυχῶς κακῆς τύχει ἀγωγῆς καὶ ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαθείας διάγει, ὦ! τότε νεᾶνις οὔτα, εἶναι τέρας ἀσχημίζον τὸν οἶκον, εἶναι δόλος καὶ κακία κατασπαράττουσα τὰς εὐεσθῆτους καὶ ἐναρέτους καρδίας, εἶναι ζῶσα τῆς ἀναιδείας καὶ κακοηθείας εἰκὼν, εἶναι δυσώδης πνοὴ μολύνουσα καὶ μαραίνουσα πάντα τὰ περὶ αὐτήν.

Σύζυγος, εἶναι κέντρον μίσους καὶ ἀπεχθείας, εἶναι πηγὴ θλίψεως καὶ λύπης, εἶναι ἰοβόλος ὄφης, τοῦ ὁποίου πᾶν δῆγμα φέρει τὴν ἀπελπισίαν, τὴν δόνην τὸν θάνατον· εἶναι τέλος καὶ ἀτιμία καὶ δυστυχία τοῦ ἀνδρός αὐτῆς.

Μήτηρ, εἶναι δαίμων ψυχοφθόρος καὶ διὰ τῆς μεμολυσμένης ἀναπνοῆς της, διὰ τοῦ δηλητηριώδους αἱματός της μολύνει τὴν τρυφερὰν τοῦ τέκνου της ψυχῆν, καὶ διὰ τῶν κακῶν παραδειγμάτων της προσ- παρασκευάζει ἐν τῇ Κοινωνίᾳ ἢ κακοῦργον ἄνδρα, ἢ αἰσχρὸν καὶ ἀτιμον γύναιον.

Τὸ πᾶν λοιπὸν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς καλῆς τῶν παιδῶν ἀγωγῆς, ἢ δὲ καλὴ ἀγωγή προσκτᾶται διὰ τῆς παιδείας, τῆς ὁποίας ἀδελφὴ εἶναι ἡ Ἀρετὴ.

Ἡ παιδεία καὶ ἡ Ἀρετὴ, αἱ ἀγαπηταὶ αὐταὶ ἀδελφαί, αἱ μὴ διαστελλούσαι πρόσ- ωπα, αἱ μὴ ἐκθαμβούμεναι ἀπὸ πλοῦτη

καὶ μεγαλεῖν, αἱ ὑποδεχόμεναι καὶ τὸν πλούσιον καὶ τὸν πένητα, καὶ τὸ τέκνον τῶν ἀνακτόρων καὶ τὸν παῖδα τῆς καλύβης μετὰ τὸ αὐτὸ γλυκὺ μειδίημα, καταυγάζουσι τοῦ πνεύματος τοὺς ὀφθαλμοὺς, καθιλαρύνουσι τὴν καρδίαν, ἀποκρούουσι πᾶν σπέρμα διαφθορᾶς, καὶ οὕτω ἀναδεικνύουσι τὴν μὲν νεάνιδα ἰσάγγελον, τὴν σύζυγον πολῦτιμον καὶ ἀξιολάτρευτον, τὴν δὲ μητέρα, ὡς προσεῖπον, μεγαλοῦργὸν καὶ εὐεργετικὴν θεότητα.

Ἄλλ' αἱ σεμναὶ αὐταὶ ἀδελφαὶ ἔχουσι ναοὺς, οὗς περιχοσμοῦσιν ἀκοίμητοι νοεραὶ λυχνίαι καὶ ἐν οἷς ἀναπτύσσονται καὶ διδάσκονται τὰ εὐεργετικὰ αὐτῶν δόγματα. Αἱ λυχνίαι ὁμῶς ἀπαιτοῦσιν ἔλαιον, αἱ ἱεροτελεστίαι ἱερεῖς πάντα δὲ ταῦτα δαπάνας.

Τί μέλλει λοιπὸν γενέσθαι διὰ τὰ ἄπορα τέκνα ἐν ταῖς χώραις, ὅπου αἱ πύλαι τῶν ναῶν αὐτῶν δὲν ἀναπετάννυται δωρεάν;

ΕΡΩΣ καὶ ΨΥΧΗ.

ΠΑΛΑΙΟΣ ΜΥΘΟΣ — ΝΕΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

—000—

«Τὰ παλαιὰ καιῶς διεξεληθεῖν»
(Ἰσοκράτης).

Ἐνθυμῆσαι ἀναγνώστα μου ὅτι ὑπῆρξες ποτὲ παιδίον; ἐνθυμῆσαι τὰ ὠραία καὶ τυχύπτε-

ρα ἔτη τῆς φαιδρᾶς σου ἐκείνης ἡλικίας, ἧτις ἤρχισεν ὅτε ἤρχισες νὰ ὀμιλῆς, καὶ ἐτελείωσεν ὅτε ἤρχισες νὰ σκέπτεσαι; ἐνθυμῆσαι τὰ ζῦλινα ἄλογά σου, τοὺς μαλυβδίνους σου στρατιώτας παραφώνους σου σάλπιγγας, τὰ μικρὰ κλάμα, ἐφ' ὧν ἰππεύων περιέτρεχες τὴν κάτω ἀλὴν τῆς πατρικῆς σου οἰκίας, κνηγῶν ἀπανθρώπως τὰς ἀνακυώσας τὸ χῶμα ὀρνίθας καὶ τὰρῆσων τὸν ὕπνον τῆς θερμαινομένης εἰς τὸν ἥλιον γαλῆς; ἐνθυμῆσαι τὰς ἀτελευτήτους ἐκείνας ἐσπέρας τοῦ χειμῶνος, καθ' ἃς, ὀκλαδὸν πρὸ τῆς μάμμης σου καθήμενος, ἠτένιζες τὸν γοητευμένον μικρὸν σου ὀφθαλμὸν ἐπὶ τὰ στίλβοντα δίσπτρά της, ἐνῶ ἐκείνη προσεῖχε σοβαρὰ μὴ περιπλέξῃ τὸν μίτον τοῦ νεκτερινοῦ της ἐργοχειρίου; Τί ὠραία χρόνοι! τί χρυσὴ ἐποχὴ! ποσάκις τὰς ψυχράς τοῦ Ἰανουαρίου ἐσπέρας, ἐνῶ ἔδερεν ἐξω ἡ βροχὴ τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων καὶ ἐστροβίλου ὁ βορρᾶς τὸν ἀνεμοδείκτην τῆς καπνοδόχης ἐκάθησα — ὡς ἐκάθησες βεβαίως καὶ σὺ, ἀναγνώστα μου — ἀπέναντι τῶν σπινθηρακίζόντων δαυλῶν τῆς ἐστίας, πορφυρῶν τὰς παρειάς μου εἰς τὰς φλόγας της καὶ στηρίζων τὴν κεφαλὴν μου εἰς τὰ γόνατα τῆς γραιίας μου μάμμης, καὶ τὴν παρεκάλεσα, βωπεύων τὸ κατ' ἀρχάς καὶ κλαυθμηρίζων μετὰ ταῦτα, νὰ ἀνοίξῃ τὰ μαραμμένα πλέον καὶ ἐπιχνοῶντα ἦδη, ἀλλὰ φιλόμυθα πάντοτε καὶ φλύαρχ χεῖλη της, καὶ μᾶς διηγηθῆ κατ' ἐν παραμυθίᾳ! Τί ἀτελευτήτοι παρακλήσεις ἦσαν ἐκεῖναι, καὶ πόσον ἤξευρε νὰ προσποιηται τὴν ἀκαπτον ἢ ἀγαθὴν γραιία! Οὐδὲν ἀπεκρίνετο κατ' ἀρχάς, καὶ ἡ σιγὴ της ἦτον ἱκανὴ νὰ ἀπελπίσῃ πᾶσαν ὑπομονὴν, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν ὑπομονὴν κακομαθημένου παιδίου. Τὸ παιδίον ἐπέμενε ζῆτοῦν τὸ παραμῦθι του καὶ τότε ἤρχιζεν ὁ ἀκέτι νωτος ὄρμαθὸς τῶν ἐνστάσεων τῆς μάμμης: ὅτι δῆθεν νυστάζει, ὅτι παρήλθεν ἡ ὥρα, ὅτι δὲν ἐνθυμῆται πλέον τίποτε καὶ μυρίκι προφάσεις ἐπὶ προφάσεων, ἵνα γείνη πολυτιμότερα ἢ χάρις, ἵνα

αυξήσωσιν αὐθιπέαι. Ἐπετεινόντο λοιπόν αἱ παρακλήσεις, ἐκουφύτο ὁ κλαυθμηρισμός, ἐβρεχον τὰ φιλήματα ἐπὶ τῶν λαγαρῶν παρειῶν τῆς μυθολογοῦ γράϊας, καὶ τέλος πάντων μειδίμα συγκαταβέσεως, ὅπερ μοι ἐφαίνετο γλυκὺ ὡ βῶλος ζακχάρειος, διέστειλε τὸ νωδὸν τῆς στόμα καὶ τὰ χεῖλη τῆς ἠνοίγοντο μετ' ἐν: ἄς ἦναι λειπὸν καὶ ἀποψε. ὦ! πῶς ἐροτάλιζον τότε αἱ μικραὶ μου χεῖρες! Ἀνώρθων τὰ αὐτὰ μου, διέστειλον τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς ἵνα διαψεύσω μετ' ὅν ἐντονώτερον τρόπον τὰς περὶ νυσταγμοῦ συκοφαντίας τῆς μάμμη, καὶ τοποθετούμενος ἀνέτως ὅσον ἐγγύτερον αὐτῇ ἠδυνάμην ἀνέμενον ἀπλήστως, νὰ καταπέσῃ το μᾶνα τῆς γλυκείας τῆς διηγήσεως, νὰ ἀκουσθῇ τὸ πολυπόθητον ἐκεῖνο: «Μίαν φορὰν καὶ ἓνα καιρόν».

Ἄγνοῶ ἂν ἡ μνεῖα τῶν παιδικῶν χρόνων παρέμεινε γλυκεῖα καὶ ζωηρὰ εἰς τῶν ἀναγνωστῶν τὴν μνήμην; ἄγνοῶ ἂν τὸ ἴδιον τῶν πρώτων ἐκεῖνων ἐντυπώσεων, τῶν πρώτων ἐκεῖνων αἰσθημάτων καὶ ἡδονῶν, ἀόριστον πλέον, καὶ σθενύμενον ὅλον ἐν ὑπὸ τὴν πτέρυγα τοῦ χρόνου, ἐπὶ ζῆ ἐπιπαθεῖτον εἰς τὰς ψυχὰς των. Ὅπως δὲ ποτε ὅμως ἡ ἀμετάβλητος αὐτῇ καὶ εὐτερέυτοπος, εἰσοδος τοῦ μυθολόγου τῆς πρώτης τῶν ἡλικίας, ἡ μόνη αὐτῇ τῆς ἐπικῆς του διηγήσεως ἀρχή: Μίαν φορὰν καὶ ἓνα καιρόν, ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴ τηρητῆται ἀνεξάλειπτος εἰς τὴν μνήμην των, συγκεφαλαιούσα ὡς χάριέν τι καὶ σεμνὸν σύμβολον τὴν καλλιτέραν περίοδον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Τὸ κατ' ἐμὲ ὅσον καὶ ἂν προσέδραμον τὰ μυθιστορικά πεδία τοῦ Δυμᾶ, τοῦ Σίη καὶ τῆς Σάνδης, ὅσον καὶ ἂν ἐπλανήθην ὡς ἄσωτος υἱὸς εἰς τὰς ὀλισθηρὰς τρύβους τοῦ ἀγνώστου, ὅσας καὶ ἂν ἐμάσσησα βαλάνους, ὅσον σίκερα καὶ ἂν ἐπιον κατὰ πρῶτην μου ταύτην διανοητικὴν ἀποπλά-

νησιν δὲν ἀπρηθλύνθην ὅμως τὴν γεῦσιν, οὔτε ἀπέδαλλον τὴν γλυκύτητα τῆς παιδικῆς μου μυθολογίας, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χειλέων μου παρέμεινε πάντοτε ἀμυγρὸς τὸ μέλι τῆς πρώτης ἐκείνης ἀφηγήσεως τῆς μυθολογοῦ μάμης μου, ἐν τῷ ὠραίῳ τούτῳ συμβόλῳ: Μίαν φορὰν καὶ ἓνα καιρόν.

Διὰ τοῦτο δὲ, ἀναγνώστὰ μου προτιθέμενος νὰ σοὶ διηγηθῶ ἓνα παλαιὸν, καμπύλιον μῦθον καὶ ἀποφασίζας νὰ περιβῶ αὐτὸν μετ' ἐνδύμα τῆς ἐποχῆς, νὰ τοῦ φορέσω δηλ. λοζωτῆν ἐσθῆτα καὶ ψευδῆ κήσους ἐντὸς δικτυωτοῦ κεκρυφίλου καὶ πέτασον ὁμοιάζοντα μετ' ἀνάβαθρον πινάκιον, καὶ ἀλύσεις à la Benoiton ἵνα τὸν καταστήσω εὐπρόσιτον εἰς τὰς δεσποινίδας τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς, τὰς συμβαδιζούσας παραλλήλως τοῦ αἰῶνός των, καθ' ἓν καὶ μόνον ὅμως δὲν κωτώρωσα νὰ πείσω ἐμαυτὸν, εἰς νεωτερισμὸν, κατὰ τὴν ἀρχὴν δηλαδὴ τοῦ διηγήματός μου. Ἄρχιζω λοιπὸν καὶ ἐγὼ ὡς θὰ ἤρχιζεν ἡ μάμμη μου, ὡς θὰ ἤρχιζεν ἡ μάμμη ὄλων σας.

Α.

Μίαν φορὰν — λοιπὸν — καὶ ἓνα καιρὸν ὑπῆρχον εἰς βασιλεὺς καὶ μία βασίλισσα εἰς τινα πολιτείαν τοῦ παλαιοῦ κόσμου, μικρὰν ἐννοεῖται ἀδιέφορον δὲ ποίαν, καθότι τότε ἐδοσιλεύοντο πολὺ πλείονες πόλεις ἢ σήμερον, καὶ ἐκάστη σπιθαμὴ εἶχε τὸν βασιλέα τῆς, καθὼς περίπου συνέβαιναν ἐν Γερμανίᾳ μέχρι πρὸ μικροῦ, πρὶν ἢ καταλάβῃ τὸν Βίσμαρκ ὁ συγχωνευτικὸς ἐκεῖνος παροξισμὸς, τοῦ ὁποῦ βασιλίσκοι τινες καὶ δουκίσκοι ἐπλήρωσαν τὰ ἰατρικὰ. Οἱ βασιλεῖς οὗτοι εἶχον τρεῖς βασιλοπούλας χαριστάτας καὶ πολυφέρους, κεκοσμημένας μετ' ὀλίγα φυσικὰ καὶ ἐπικτάτα προτερήματα, ὡς ἤθελε γράψαι σήμερον ἀθηναϊκῆ τις ἐφημερὶς, ἀναγγέλουσα τοὺς ἀρραβῶνας ἢ τοὺς γάμους των. Καὶ

αἱ μὲν δύο αὐτῶν, αἱ προσβύτεραι ὠραῖαι καὶ πλούσιαι νύμφαι ὡς ἦσαν, ἐζήτηθησαν ταχέως εἰς γάμον καὶ ἠύζησαν ἐκάστη ἀπὸ βασιλοπούδος εἰς βασιλίσσαν τῆς τρίτης ὅμως καὶ νεωτέρας ἢ καλλονῆς ἢτο κάλλος ὑπὲρ θνητῆν κάλλος ἐξ ἐκεῖνων ἄτινα οὔτε ἐκφράζουσιν οὔτε ἐμπνεύουσιν ἔρωτα, ἀλλὰ καταπλήττουσι τὸ βλέμμα βυθαίνουσι τὴν γλῶσσαν, ὑπαγορεύουσι θαυμασμὸν καὶ ἐπιβῆλλουσι λατρείαν. Ὅσοι ἐβλεπον αὐτὴν, οὐχὶ μόνον νὰ τὴν ἐπιθυμῆτωσι συζυγῶν δὲν ἐτόλμων, οὐχὶ μόνον νὰ τὴν ἀγαπήσωσι δὲν συνηθάνοντο τὸ θάρρος, ἀλλὰ μόλις εἶχον τὴν γενναϊότητα νὰ ἀτανίσωσιν ἐπὶ τὸν μέλανα ὀφθαλμὸν τῆς, καὶ νὰ ἀνιδώσιν εἰς τὸ ὑπερήφανον αὐτῆς μέτωπον. Τὴν ἐλάτρευον λοιπὸν, τὴν ἐσέβοντο, τὴν ἐφοβοῦντο σχεδόν, ὡς ἐλάτρευον καὶ ἐφοβοῦντο τὴν ἀπειροπληθῆ ὀμήγουριν τοῦ Ὀλύμπου των, πολλοὶ δὲ μάλιστα, οἱ δεσποδαίμοι ἐστέροι, καὶ ὑπέθετον ὅτι ἡ ὠραία Ψυχὴ οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ ἡρώς μου — δὲν ἦτο θνητὸν θνητῆς γέννημα, ἀλλὰ θεᾶς μεταμόρφωσις, ἐμψυχος ἐνοματώσις τῆς θεᾶς τοῦ κάλλους, γήνη ἀνάπλασις τῆς οὐρανοῦ Ἄφροδίτης. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν τότε λίαν εὐλαβεῖς, καὶ ἐπομένως λίαν δεσποδαίμονες, ἡ εὐσεβεία των αὐτῇ ὑπόνοιαν ἀνεκλαδῶθη βεβημένον εἰς γενικὴν πεπειθῆσιν τὸ ἄκουσμα διεδόθη εἰς τὰ περιχώρα, καὶ ἐκ τῶν περιχώρων εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. καὶ τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρὸς τῆς Ψυχῆς δὲν ἐχώρουν μετ' ὀλίγον τοὺς λάτρεις τῆς νεοφανοῦς θεᾶς, οἵτινες ἀθροῖα προσέτρεχον πανταχόθεν, ἵνα θύσωσιν, οὐχὶ πλέον εἰς τοὺς βωμούς τῆς ἀοράτου θεᾶς, ἀλλὰ πρὸ ποδῶν αὐτῆς ταύτης τῆς καλλιθέρας μετεψυχώσεώς της.

Ἡ πάνδημος αὐτῇ προσκύνουσι δύο μόνον ἄνθρωποι δὲν εὐφρέσκει παντάπασιν τὸν πατέρα τῆς Ψυχῆς καὶ τὴν ἀληθῆ θεᾶν Ἄφροδίτην. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν τὴν λύπην θέλει ἐννοήσῃ πᾶς

πατὴρ οὔτινος ἢ θυγάτηρ παρήλλαξεν ἤδη ἀνυμφος τὸ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας ἔτος, ταύτης δὲ τὸ πείσμα θέλει ὀρθῶς ἐκτιμῆσαι πᾶσα γυνὴ ζηλότοπος. — δευτὴρ πᾶσα γυνή.

Ἄν ἦσαι, ἀναγνώστὰ μου, ἐγγαμος καὶ ἐχρὸς κόρη, ἦτις, μολονότι (ἴσως καὶ διότι) ἀπεστῆθι-σεν ἱκανὰ φύλλε τῆς γαλλικῆς μεθόδου τοῦ Ὀλλενδόρφου καὶ τῆς Γυμναστικῆς τοῦ κυρίου Καματζάκου, καὶ ἐμαθε νὰ τυμπανίζῃ χοροῦς τινας εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ νὰ τοὺς χορεύῃ μετ' ἀρετῆς, ἐλαφρότητος καὶ ἀπεμνημόνευσε πολλὰς φράσεις ἐκ μεταφράσεων γαλλικῶν μυθιστορημάτων, καὶ συμβουλεύεται τακτικῶς κατὰ μῆνα τὴν ἐφημερίδα τοῦ συρμού, καὶ εἶναι συνδρομητῆς τῆς Κυρίας Λιζιέ, καὶ περιέρχεται εἰς τὴν ὁδὸν Πατησίων πᾶσαν ἐσπέραν τὴν λευκὴν οὐρανὸν τοῦ μακροῦ μεσοφορίου τῆς καὶ εἶναι τέλος ἀρετὰ εὐμορφος καὶ ἀρετὰ πνευματώδης καὶ ἀρετὰ πλουσία νύμφη, μολεταῦτα ὅμως δὲν εὖρεν ἀκόμη μνηστῆρα, θέλεις εὐκόλως ἐννοήσῃ τὴν θέσιν τοῦ πατρὸς τῆς Ψυχῆς. Ὁ δὲ ἐπρότιμα ὁ ταλαίπωρος βασιλεὺς ὀλιγωτέρην λατρείαν πρὸς τὴν κόρην του, καὶ ἓνα μνηστῆρα τῶν πολλῶν αὐτῆς προσκυνητῶν. Ὁ δὲ ἤθελε νὰ ἦτο ἡ θυγάτηρ του ὀλιγώτερον ὠραία, ἵνα ἀπαλλαγῇ αὐτῆς ταχύτερον καὶ εὐκολώτερον.

Ἄν δὲ ἦσαι, ἀναγνώστριξ μου, ὠραία, — ὡς ὑποθέτω, — καὶ ἐκαμὲς ἦδη κρότον εἰς τὰς χορευτικὰς ἐσπερίδας τῶν Ἀθηνῶν, καὶ παρεδωκαν τὴν φήμην σου εἰς τὴν ἀθανασίαν τὰ ἐφημεριδάρια τῆς πρωτεύουσος μετ' ὀλίγα εὐτυχεῖς ἐπιθέτα, ἀλλ' εἶδες ὅμως αἴφνης νέον ἄστρον καλλονῆς ἀνατέλλον ὑπὲρ τὸν ἀθηναϊκὸν ὄριζοντα, ὠραιότερον τινα ὁμόφυλόν σου ἐκθρο-νίζουσάν σε, καὶ συναγείρουσαν περὶ τὴν λάμψιν τῆς μορφῆς καὶ τῆς ἐνδυμασίας της τὴν πλειοψηφίαν τῶν ἀσθενικῶν χρυσαλλίδων τῆς πρώτης πόλεως τῆς Ἑλλάδος, καὶ κατορθῶσαν νὰ διαμ-

φισθητήται υπό τοῦ νεαροῦ αὐτοῦ στίφους καὶ αὐτὸς ὁ τοῦ πεδύλου τῆς ἀσπασμῶς, καὶ ἀποτολμῶσαν ἐν τῇ παντοδυναμίᾳ τῆς νὰ ἐμπαίξῃ πάντα εὐκοσμίας νόμον, οὐχὶ πρὸς ἀγανάκτησιν ἀλλὰ πρὸς θαυμασμόν τῶν περὶ αὐτὴν χαινόντων, — ὦ, βεβαίως ἔννοιαι καὶ δύνασαι νὰ ἐκτιμήσῃς τί σημαίνει πόνος ζήλοτυπίας, καὶ θέλεις δικαιολογήσῃς τὸ πείσμα καὶ τὴν ὕμνην, ἣν ἠσθάνθη ἡ χρυσοστέφανος θεὰ τοῦ κάλλους, βλέπουσα θνητῆς γέννημα καταπατοῦν τὸν γήινον αὐτῆς θρόνον καὶ τὰ ἱερά τῆς τεμένη ἐρημούμενα.

Οὕτω λοιπὸν καὶ ὁ πατὴρ τῆς Ψυχῆς καὶ ἡ Ἀφροδίτη ἐσκέφθησαν, πῶς ν' ἀπαλλαγῶσι τῆς ὀχληρᾶς αὐτῆς ὑπάρξεως, ἡ δὲ δυστυχῆς κόρη εὐρέθη συγχρόνως, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ, χωρὶς καὶ νὰ τὸ μαντεύῃ, ἀντικείμενον διπλῆς συνωμοσίας. Ἡ μὲν θεὰ, ἅμα συλλογισθεῖσα, εὗρεν εὐθὺς καὶ τὸ μέσον τῆς ἐκδικήσεως ἐκάλεσε παρ' ἐαυτῆς τὸν παράλυτον υἱὸν τῆς, τὸ χαριτωμένον ἐκεῖνο ζιζίνιον τῆς οἰκιακῆς εἰρήνης καὶ εὐδαιμονίας τῶν θνητῶν, τὸ καλούμενον Ἔρωσ, καὶ ἀφοῦ τὸν ἐσφιγξέ τρυφερώτατα εἰς τὰς λευκάς τῆς ἀγκάλας, ἀφοῦ κατεφίλησε περιπαθέστατα τὰς ῥοδίους τοῦ παρειᾶς καὶ τὸν ἠρώτησε μετὰ πλείστου ἐναφέροντος περὶ τῆς ὑγείας του, τῶν ἔργων του καὶ τῶν ἀσχολιῶν του, πρὸς μεγίστην τοῦ Ἔρωτος ἐκπληξιν, ὅστις οὐδὲν ἄλλο συνήθως ἤκουε παρὰ τῆς μητρὸς του ἢ ἐπιπλήξεις, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐλάμβανε παρ' αὐτῆς ἢ ῥαπίσματα, τὸν ἐκάθισε πλησίον τῆς εἰς τὸν καναπὲν καὶ διέταξε τὰ τῷ φέρωσι γλυκόν. Τῷ προσέφερε καὶ οἰγάρον, ὡς λέγει ἡ παρὰ Ἰσοκρίτου, ἐκεῖνος ὅμως ἀπεποιήθη, ὅχι διότι δὲν ἐκάπνιζεν, ἀλλὰ διότι ἐντρέπετο φαίνεται νὰ καπνίσῃ ἐνώπιον τῆς μητρὸς του, καὶ μάλιστα εἰς τὸν ἰδιαίτερον αὐτῆς θάλαμον, εἰς τὸ Boudoir τῆς. Τέλος πάντων, μεθ' ὅλας αὐτὰς τὰς προκαταρκτικὰς φιλοφρονήσεις, ἐξέθηκον ἡ θεὰ εἰς τὸν παντοδύναμον τῶν καρδιῶν

δυνάστην, — ὡς ἀποκαλοῦσι σήμερον τὸν ἔρωτα οἱ ποιηταὶ τοῦ συρμού — τὸν κρύφιον πόνον τῆς ψυχῆς τῆς, μ' ὅλην τὴν ἐμφυτον αὐτῆς γυναικείαν διπλωματίαν καὶ ἐξήτησε παρ' αὐτοῦ ἐκδίκησιν. Τὸν παρεκάλεσε νὰ ἐμφυσήσῃ εἰς τὴν καρδίαν τῆς τολμηρὰς ἐκείνης θνητῆς, ἥτις ἀντεποεῖτο τῆς λατρείας τῆς, σφοδρὸν καὶ ἀκαταμάχητον πάθος πρὸς τὸν ἔσχατον τῶν ἀνθρώπων, οὕτως ὥστε ἡ ὡς θεὰ παρὰ πάντων λατρευομένη νὰ προσφέρῃ τὴν ἰδίαν τῆς ἀγάπης τῆς λατρίαν εἰς τὸν ἐλάχιστον τῶν ὑπαλλήλικων τοῦ πατρικοῦ τῆς βασιλείου, καὶ ἀντὶ πλουσίου μεγαλεμπόρου τῆς Ἀλεξανδρείας, νὰ ἐπιθυμήτῃ σύζυγον ὑγειονομοσταθμάρχην τινα ἢ πρωτοκυλλιστὴν ἐπαρχείου ἢ καὶ τελεγραφοφύλακα. Ὁ Ἔρωσ, πρόσφατον ἔτι ἔχων τὴν γεῦσιν τοῦ γλυκοῦ καὶ τῶν φιλημάτων τῆς μητρὸς του, ὑπεσχέθη πᾶν ὅ,τι τῷ ἐξήτηθη, καὶ ἀνεχώρησεν (ἀπέπητη δηλ. δέξι, ὡς γνωρίζετε, ὁ Ἔρωσ εἶναι πτερωτός), ἐν καὶ μόνον συλλογιζόμενος: ὅτι ἡ ἄγνωστος αὐτῆ τῆς μητρὸς του ἐχθρὰ θὰ ἦτο βεβαίως πολὺ, παραπολὺ ὠραία, ἵνα κινήσῃ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὴν ζήλοτυπίαν τῆς ἀγαθῆς του μητρὸς, καὶ ὅτι ἀφύκτως ἔπρεπε νὰ τὴν ἴδῃ.

Ὁ πατὴρ τῆς Ψυχῆς ἐξ ἑτέρου μὴ δυνάμενος νὰ ὑποβάλῃ τόσοσιν μυστικὴν οἰκογενειακὴν ὑπόθεσιν εἰς τὰ φῶτα τοῦ ἀνακτοβουλίου του, καὶ μὴ γνωρίζων τοῦ ἀλλοῦ νὰ εὕρῃ συμβουλὴν, ἐτρέπη τὴν πεπατημένην καὶ συνήθη τότε ὁδὸν, ἐπορεύθη τούτεστι πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, ὅστις ἦτο μὲν θεὸς, ἀλλὰ πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν βιωτικῶν του ἀναγκῶν μετάρχετο καὶ τὴν μαγειρίαν ἐπὶ γῆς, καὶ ἔρριπτεν ἐν Δελφοῖς τὰ χαρτὰ εἰς τοὺς θεῶν λοντας νὰ μάθωσι τὴν τύχην των. Φθὰς ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ μαντευτικὸν κατάστημα τοῦ κ. Ἀπόλλωνος, ἔδωκε τὸ ἐπισκεπτήριόν του εἰς τὸν θυρωρὸν, καὶ ἐξήτησεν ἀκρόασιν παρὰ τοῦ θεοῦ, ἐκθέσας συνάμα καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀφ' ἧς εὐς του.

λαβῶν ὅμως εἰς ἀπάντησιν, ὅτι ὁ κύριος ἔλειπε, μετέβη εἰς ἐν τῶν καλλιτέρων ξενοδοχείων τῶν Δελφῶν, Ξενοδοχεῖον τοῦ Παρνασσοῦ ὀνομαζόμενον· καὶ κάπως καθαρῶτερον, φαίνεται, τοῦ ὀμωνύμου σημερινοῦ ξενοδοχείου τῶν Ἀθηνῶν, ἐδείπνησε καὶ κατεκλίθη, σκοπῶν νὰ ἐπανέλθῃ τὴν ἐπιούσαν εἰς τὸ ἐργαστήριον τῆς μαντικῆς.

Ὁ Ἀπόλλων ἐν τούτοις ἦτο προσκεκλημένος τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἑσπέρας παρὰ τοῦ Διὸς εἰς συμπόσιον. Νέος θεὸς, ὁ υἱὸς τῆς Ἀλκμήνης καὶ οὐχὶ τοῦ συζύγου τῆς Ἀμφιτρυόνης ἀλλὰ τοῦ Διὸς, ὁ Ἡρακλῆς ἐπρόκειτο νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὴν χορείαν τῶν Ὀλυμπίων, νομιμοποιούμενος δι' ἀναγνωρίσεως ὑπὸ τοῦ πατρὸς του.

Μεγάλη ἐπὶ τούτῳ εὐωχία εἶχε παρασκευασθῆ εἰς τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου· ὁ Ἑρμῆς εἶχε καταβῆ πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος εἰς τὴν γῆν, ἵνα προμηθευθῆ σικελοὺς μαγειροὺς καὶ κλαζόμενιον οἶνον· κομψὰ δὲ καὶ καλλιγραφημένα ὑπὸ τῆς Ἥθης προσκλητήρια εἶχον διανεμηθῆ εἰς τοὺς θεοὺς πρὸ τριῶν ἡδῆ ἡμερῶν, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς αὐλοτυπικῆς. Ὁ Ἀπόλλων ἐπομένως δὲν ἐδύνατο νὰ λείψῃ, καὶ κλεῖσι τὸ κατάστημά του, ἀπῆλθε νὰ λησμονήσῃ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Διὸς τὴν ἐκ τῆς ἀργίας τοῦ ἐργαστηρίου του χρηματικὴν αὐτοῦ ζήμιαν. Φύσει δὲ κομφοπρεπῆς καὶ ἐρωτύλος θεὸς, ἐκάθισε πλησίον τῆς Ἀφροδίτης, πρὸς μέγιστον σκανδαλισμὸν τοῦ συζύγου τῆς Ἡφαίστου, καὶ μέλλοινα ἔτι τοῦ ἔραστοῦ τῆς Ἀρεας, καὶ προσεπάθησε νὰ διωσκέδασῃ τὴν ὠραίαν ὀμοτράπεζόν του διὰ τῶν ἀπὸ τῆς γῆς νεολογημάτων καὶ πιστῆς ἀφηγήσεως πάσης γυναικείας καταλαλιᾶς. Σωρεύων οὕτω ἀνεκδοτὰ ἐπὶ ἀνεκδότων, καὶ ὀλοκλήρους πλάττων ἱστορίας ἐκ μικροῦ καὶ ἀσημάντου καθ' ἑαυτὸ γεγονότος, ἵνα προκαλέσῃ τὸ μειδίωμα ἐπὶ τῶν πορφυρῶν χειλέων τῆς

Ἀφροδίτης, κατεπρόδωκε καὶ αὐτὰ τὰ σκανδαλώδη μυστικά, ὅσα οἱ τῆς μαντικῆς του πελάται τῷ εἶχον ἐμπιστευθῆ, καὶ ἔφθασε, μεταξὺ λόγων, εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ πατρὸς τῆς Ψυχῆς. Ἀκούσασα τὸ ὄνομα τῆς ὠραίας κόρης ἡ ἔλικόβλεφρος θεὰ, ἠγανάκτησε καὶ πάλιν ἐκ πείσματος, καὶ τοσοῦτον βαθὺ ὑπῆρξε τὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρύθημα, ὥστε κατεπορφύρανε τὴν μορφήν τῆς, μ' ὅλον τὸ ἐπ' αὐτῆς φύκος τὸ κατὰ μυστικὴν διαταγὴν τοῦ Ἀσκληπιοῦ κατεσκευασμένον. Ἡσθάνθη, καὶ πάλιν τὴν παλαιάν τῆς ὀργὴν ἀνακυκῶσαν τὰ τρυφερά τῆς στήθη, ἡ προσβεβλημένη φλοτιμία τῆς ἀνεστατώθη, καὶ ἔδραξε χωρὶς δισταγμοῦ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ χαλκεύσῃ καὶ ἄλλην φοβερωτέραν ἐκδίκησιν κατὰ τῆς ἀτυχοῦς Ψυχῆς. Παρεκάλεσε διὰ τοῦ ἰλαρωτέρου τῆς βλέμματος, τοῦ χαριεστεροῦ τῆς μειδιάματος καὶ τῶν γλυκωτέρων τῆς λόγων, καὶ κατόρθωσε νὰ πείσῃ τὸν μάγον Ἀπόλλωνα νὰ μαντεύσῃ εἰς τὸν πατέρα τῆς πτωχῆς κόρης ὅ,τι ἀπαισιώτερον περὶ τῆς τύχης καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς θυγατρὸς του, καὶ νὰ τῷ εἴπῃ ὅτι δὲν ἠδύνατο ἄλλως ν' ἀπαλλαγῇ τῶν δυστυχημάτων καὶ τῶν συμφορῶν, ἅτινα ἡ δυσοίωνος ἐκεῖνη κόρη ἠθελε φέρει εἰς τὸν οἶκόν του, ἢ ἐκθέτων αὐτὴν εἰς βροχὰν τῶν θηρίων.

Ὁ χαρτομάντης θεὸς, τὸ μὲν ἵνα πληρώσῃ τὰ μειδιάματα — ἴσως καὶ κανὲν φίλημα — τῆς ὠραίας συναδέλφου του, τὸ δὲ διότι ἀπέδιδεν εἰς τὰ μαντεύματά του πολὺ ὀλιγωτέραν σημασίαν ἢ οἱ εὐπιστοὶ θνητοί, ὑποσχέθη τὸ ζήτηθὲν καὶ ἐτήρησε τὴν ὑποσχέσιν του τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ὅτε, λίαν πρωτῶ, μόλις πίων τὸν καφέν του, ἤλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἔκρουσε τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου του. «Γέρας θὰ νυμφευθῇ τὴν θυγατέρα σου, τῷ εἶπεν, οὐχὶ δὲ θνητῶς· στόλισέ τὴν ὡς νύμφην καὶ ἄφες τὴν ἐκτεθειμένην ἐπὶ τινος βράχου· ἐκεῖ θὰ τὴν ζητήσῃ ὁ νυμφίος τῆς.»

Ὁ πατήρ τῆς Ψυχῆς, ἐπιστρέφας περίλυπος εἰς τὰ ἀνάκτορά του, καὶ μὴ αἰσθανόμενος ἰκανὴν ψυχικὴν δύναμιν, ὅπως ἐκτελέσῃ μόνος τὴν σκληρὰν παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ, ὑπέβαλε τὸν χρησμὸν τοῦ Δοξίου εἰς τὴν σκέψιν τῶν μυστικοσυμβούλων του, ζητῶν ἐνίσχυσιν ἐκ τῆς ἀποφατεῶς των. Οὗτοι δὲ, ἀφοῦ παρέτριψαν τὰ χεῖράς των καὶ ἔβηξαν ὀλίγον, καὶ ἐκυττάχθησαν μεταξύ των, καὶ οὐδὲν εἶπον, ὅπως συνήθως πράττουσιν οἱ βασιλικοὶ σύμβουλοι, ἐκυψαν κύκλῳ τὰς κεφαλὰς, ὡς εἰ ἐθύρουν ἐπ' αὐτῶν ὁ χρησμὸς, καὶ μόνον τῆς πολυτίμου σιωπῆς των τὴν βοήθειαν παρέσχον εἰς τὸν βασιλέα των. Τὴν σιγὴν ταύτην ἐξέλαβεν ἐκεῖνος, λίαν φυσικῶς, καὶ ὡς συνήθως πράττουσιν οἱ τοιοῦτους συμβούλους ἔχοντες βασιλεῖς, ἀντὶ ἐγκρίσεως, καὶ ἀποπέμψας αὐτοὺς, ἀφοῦ τοὺς ἠύχαρίστησε διὰ τὴν σπουδαίαν συνδρομὴν τῶν φώτων καὶ τῆς πείρας των, ἐξετέλεσεν ὁ ταλαίπωρος τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀπόλλωνος.

(ἔπεται συνέχεια.)

Κατὰ δαίμονα καὶ τύχην
τὰ πάντα βροτοῖσιν ἐκτελεῖται

ΔΙΑΓΟΡΑΣ

Χαρὰ σ' ἐκείνη τὴν καρδίᾳ
ποῦ δὲν τὴν δέρνουν πόνοι.

Γ. ΖΑΛΑΚΩΣΤΑΣ

Δὲν ἀντέχει ἡ καρδιά
ὅταν μ' ἔκτασιν λατρεύη
ἡ πολλὴ εὐδαιμονία
ἢ περὶ ἡ μᾶς φονεύη.

Δ. ΠΑΠΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Εὐδαίμων ὅστις κοιμηθεὶς κοιμᾶται αἰωνίως,
καὶ ζῆ με μόνον ὄνειρα.

Α. Σ. ΒΑΛΧΟΣ,

Μισῶ μισῶ τὰ στέματα τὰ γαύρως ὑψωμένα
ἀλλ' ἀγαπῶ πλείοτερον πολὺ τὰ συντριμμένα

ΔΧ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

Μῶρὸς ἐκεῖνος ποῦ θρρεῖ
εἰς τὰ καλὰ τοῦ κόσμου.

Γ. ΖΑΛΑΚΩΣΤΑΣ.

Ἐντροπή δὲν ἔχ' ὁ ἔρως.

Α. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Αἱ ἀναμνήσεις εἶναι βάντρον γήρατος
ὡς αἱ ἐλπίδες πτέρυξ τῆς νεότητος.

Δ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ.

Ὁ φόνος ὀρμῆς
Δὲν πλύνει τὸν ῥυπον βραγείσης τιμῆς.

Θ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

Φύσις κέρατα ταύροις
Ὅπλας ὃ ἔδωκεν ἵπποις,
Ποδωκίην λαγωῖς,
Τοῖς ἰχθύσι τὸ νηκτὸν,
Τοῖς ὀρνέοις πέτεσθαι,
Λέοσι χάσμα ὀδόντων,
Τοῖς ἀνδράσι φρόνημα.
Γυναικὶ δ' οὐκ ἔτ' εἶχεν
Τί οὖν δίδωσι; — Κάλλος.
'Αντ' ἐγγέων ἀπάντων
'Αντ' ἀσπίδων ἀπασῶν
Νικᾷ δὲ καὶ πῦρ
Καὶ σίδηρον, καλὴ τις οὖσα.

ΦΟΙΝΙΞ.

—ο—ο—

ΤΗ ΜΑΡΙΝΑΙ... .

Τοῦ ἄλλου Κόσμου ἤθελεν ἐγγύθισιν νὰ δώσῃ
ὁ Πλάστης καὶ συνήνεσεν ἐν σώμα νὰ μορφώσῃ,
ἀπὸ τοῦ Παραδείσου τοῦ τὰ ῥόδα καὶ τὰ κρῖνα
καὶ Σ' ἔπλασε, Μαρίνα.

Νὰ ἐλίπη προσκυνούμενον ζητοῦσα ἡ Γλυκύτης
καὶ εἰς τὴν γῆν τὸ σῶμα τῆς
Σ' ἐνεταρκώθη κι' ἐγένε μορφὴ Σου ἡ μορφὴ τῆς
καὶ στόμα Σου τὸ στόμα τῆς.

—ο—ο—

Εἰς ποίους ἄλλους οὐρανοὺς, εἰς ποίους Κόσμους
ἄλλους,
ὁ τύπος ἔμενε κρυπτὸς τοῦ θαυμαστοῦ Σου
κάλλους;
Ποῦ εὔρε τοὺς ἀδάμαντας αὐτοὺς, εἰς ποῖα ὄρη,
ὁ Ἔρως κι' ἐγλύψεν αὐτὸ τὸ μέτωπόν σου Κόρη;

—ο—ο—

Εἰς ποίας εἶχεν ὁ Θεὸς ἀγνώστους ἄλλας σφαῖρας
κρυμμένους τῶν ὀμμάτων Σου τοὺς λάμποντας
ἀστέρας;
'Γψώνεις εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ γαλανόν Σου ὄμμα
καὶ γίνεται γλυκύτερον τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα.

—ο—ο—

Ὁ Πλάστης ὅταν Σ' ἔπλαττε, μὴν Ἄγγελός τις
μαγευθεὶς
ἀπὸ τὴν μέσση Σου εὐθύς
Νὰ Σὲ ἀρπάξῃ ἔτρεξε κι' ἐκείνη ἐλεπτύνθη
Κ' εἰς τοῦ Ἀγγέλου τὴν λεπτὴν παλάμη ἀ-
παλύνθη;

—ο—ο—

Οἱ λέγοντες τὰς Χάριτας τρεῖς μόνος ἀπατῶνται
'Αφοῦ εἰς μόνον χίλια, τὰ χεῖλη Σου πλανῶνται.
Οὐδ' ἤκουσαν, οἱ λέγοντες γλυκείας τὰς Σειρήνας,
τὸ στόμα τῆς Μαρίνας.

—ο—ο—

Χορεύεις καὶ ὡς Ζέφυρος γλυκὺς κινεῖσαι, Κόρη.
Περιπατεῖς καὶ τρέμωμεν με στοχασμὸν ἀλλάξῃς.
Καὶ ὡς τρυγῶν πετάξῃς.

—ο—ο—

Ἦ! δέξου τὴν ἀρχαίαν Σου γλαυκόφθαλμον
Παλλάδα,

Ἦ οὐρανὸν τῶν Ἀθηνῶν!

Αἱ θυγατέρες τοῦ Διὸς, ἰδοῦ, εἰς τὴν Ἑλλάδα
Μὲ βῆμα ἔρχονται σεμνόν.

Π. ΣΟΥΤΣΟΣ.

ΕΣΠΕΡΑ ΕΑΡΟΣ.

Ὁ οὐρανὸς ἦν αἰθριός, ὁ πόντος ἐν γαλήνῃ
'Αρωματώδῃ ἔχυνεν ὄσμην εἰς τὸν αἰθέρα
'Ὁ θυμός· Ἐκαθήμεθα μόνον ἐγὼ κ' ἐκείνη
Σιωπηλοὶ ἐν θελκτικῇ τοῦ ἔαρος ἐσπέρα.

Σιγῶντες ἐκαθήμεθα ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον
Εἰς λόφον κ' ἐθεώμεθα τὴν ἠρεοῦσαν φύσιν.
Μακρὰν ἀπὸ τῶν πόλεων τὸν θορυβώδη σάλον
'Ρεμβώδεις ἐθεώμεθα τὴν τῆς ἡμέρας δύσιν.

Ἦ! πόσα... πόσα ἡ σιγὴ τῶν ἐραστῶν δὲν λέγει!
Μὴ μόνον καὶ ἀείποτε τὰ χεῖλη ὀμιλοῦσι;
'Ὅταν ὁ ἔρως ὁ ἀγνός τὰ στήθη καταφλέγει,
Οἱ τῆς καρδίας μας παλμοὶ γλυκύτερον λαλοῦσι.

Λαλεῖ καὶ ἡ δεικνοῖα, λαλεῖ τὸ βλέμμ' ἀκόμα,
 Λαλεῖ κ' εἰς στόνος, καὶ λαλεῖ πλειότερον τῆς
 γλώσσης
 Ἐν δάκρυ, καὶ μ' ἐν φίλημα λεγεί πολλά τὸ
 στόμα
 Εἰς τὴν ψυχὴν τὴν τρυφερὰν νεάνιδος ἐρώσης

Σιγῶντες ἐκχθήμεθα εἰς τὸν πετρώδη λόφον,
 Καὶ ἔπνεεν ἄερinh ἡ αὔρα τῆς ἐσπέρας,
 Διόλου δὲν ἤκουομεν ἐκεῖ βημάτων ψόφον,
 Κι' ἀμφοτέρ' ἠτανίζομεν τοὺς λάμποντας ἀστέρας.

Κόσμε τυρλέ! ἰδοὺ στιγμὴ εὐδαιμονίας μία!
 Ἄμβλωπεῖ ἡ τάλαινα ἀείποτ' ἀνθρωπότης,
 Καὶ ἄγνοεῖ ποῦ ἔγκειται, ποῦ εἶν' ἡ εὐτυχία,
 Καὶ εἶναι μόνος ὁ χρυσὸς ἡ δι' αὐτὴν θεότης!

Κ' ἐθέμην τὸν βραχίονα εἰς τὴν ὄσφυν ἐκείνης·
 Ἐκράτουν, μεθ' ἡδύτητος τ' ἀγγελικόν της σῶμα.
 Καὶ ἐστενάζομεν ὁμοῦ, στόνους οὐχὶ ὀδύνης,
 Ἄλλ' οὐρανίου ἔρωτος γλυκὺ ροφῶντες πόμα.

Ὁ ἔρωτος εἶναι ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος συναμα·
 εἶναι τις φλόξ φωτίζουσα, ἀλλ' ἠτις ἄμικ καίει.
 Ὁ ἔρωτος παίξ' εἰς τῆς ζωῆς τ' ἀνθρωποφθόρον
 δράμα
 Μέρος διττόν... νῦν μειδιᾷ, εἴτα θρηνεῖ καὶ κλαίει..

Ὁ ἔρωτος εἶναι τις ἀκτίς τοῦ οὐρανοῦ φλογώδης.
 Καὶ ὅταν πίπτῃ εἰς ψυχρὰν καρδίαν τὴν θερμαίνει,
 Ὅταν δὲ πέσῃ εἰς θερμὴν; . . ὦ! τότε μανιώδης
 τὴν πυρπολεῖ ταχύτατα... ταχέως τὴν μαραινεί.

Ἄμφοτεροὶ ἐπλέομεν εἰς πέλαγος μαγείας,
 Ψυχὴ καὶ νοῦς εἰς ἔρωτα θερμὸν συνεκεντρώθη,

Τῇ ἔδωκα, μοὶ ἔδωκεν ἐν φίλημα λατρείας . . .
 ὦ! πόσοι εἰς ἐν φίλημα ἐνοῦνται θεῖοι πόθοι!

Καὶ τότε εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους σελαγίζει
 Γλυκὺ τι φῶς μετ' οὐ πολὺ ἡ ἀργυρᾶ Σελήνη
 Πλησιφαῆς, μαρμαίρουσα, τὸν οὐρανὸν στολίζει,
 Καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου της τὸ μάγον φῶς της
 χύνει.

Κ' ἐγὼ δακρύων ἔστρεψα μ' ἔξογκωμένον στήθος
 Καὶ με καρδίαν πάλλουσαν ἐρωτικῶς τὸ βλέμμα
 Νὰ ἴδω τὴν ἰσαγγέλον τὴν εἶδον! εἶχεν ἦθος
 Ἐρωτικόν, περιπαθὲς, μ' ἠτένιζεν ἡρέμα.

Ἦν διαυγὲς τὸ βλέμμα της. . . ὦ! βλέμμ' ἀγ-
 γέλου ἦτο,
 Καὶ χερουθιμ ἐνόμιζες ἡ κόρη θεοῦτο. . .
 Ἐγὼ τὴν ἐντένιζα, ἐκείνη μ' ἐμιμεῖτο,
 εἶτα τὸ βλέμμα της ῥεμβῶν πρὸς τ' ἄστρα ἐ-
 πλανᾶτο.

Τίς οἶδεν ἂν θὰ μ' ἀγαπᾷ ἐκείνη αἰωνίως;
 Τίς νὰ πιστεύσῃ δύναται τοιαύτην εὐτυχίαν;
 Ἄείποτ' ἔρωτος τρυφερός. . . ὦ! τί εὐδαίμων
 βίος,

Νὰ ἔχῃς ἔαρ πάντοτε καὶ διαρκῆ εὐδίαν!
 Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 28 Δεκεμβρίου 1874.

Α. Σ. ΔΙΒΑΘΗΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Μ' εἶπον αἰσχρὸν ζήτησαντα νὰ ἄρξω παρανόμως
 Καὶ δημοκόπον ἀνάνδρον νῆσι· δῖόν τι ὅμως
 Ἰπῆρξε τῆς ἀνδρείας μου καὶ φήμης ταχυδρόμος.
 Ἐὰν τὸ πρῶτον γράμμα μου ἐκβάλλῃς θὰ τρο-
 μάξῃς,
 Νὰ σὲ σπαράξω δύναμαι καὶ βοηθοῦς μὴ κράξῃς.
 Κ. Π.